

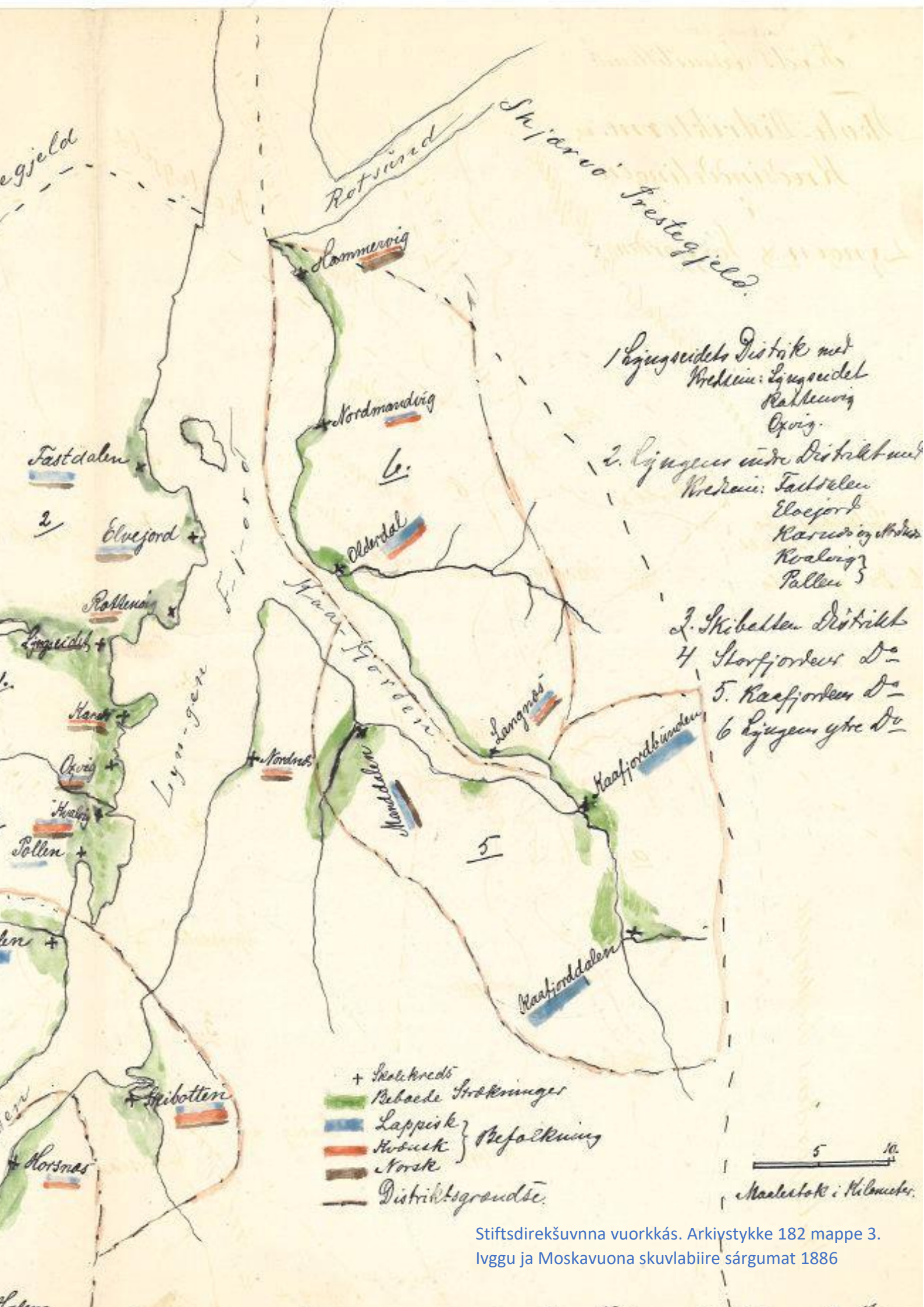

Gáivuona suohkan Kåfjord kommune Kaivuonon komuuni

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK
OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE,
2023 - 2026

GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA
KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA,
2023 – 2026

Mearriduvvon Gáivuona suohkanstivračoahkkimis 10.11.2022

Stiftsdirekšuvna vuorkkás. Arkiystykke 182 mappe 3. Ivggu ja Moskavuona skuvlabiire sárgumat 1886

Sisdoallu

1.0	Álgu	
1.1	Duogáš plánii	4
1.2	Dilálášvuoda govvideapmi	5
1.3	Plánaproseassa	7
1.4	Plána čađaheapmi	7
2.0	Váikkuhangaskaoapmi	
2.1	Láhkavuodđu	8
2.2	Stuoradiggedieđáhusat, plánadáhkádusat ja šiehtadusat	9
2.3	Ekonomalaš doarjjaortnegat	10
2.4	Giellasiida	10
3.0	Gáivuona suohkan láidestusat	
3.1	Suohkana plánadáhkádus	11
3.2	Sámediggi ja Gáivuona suohkan	15
4.0	Doaibmaoassi	
4.1	Guovddášsuorggit	15
4.2	Suohkana hálddašeapmi	17
4.3	Gelbbolašvuodalokten, permišuvdnaortnet ja rekrutteren	22
4.4	Dearvašvuoda- ja fuolahusbálvalus	29
4.5	Bajásšaddan	32
4.5.1	Mánáidgárdi	33
4.5.2	Vuodđoskuvla	38
4.6	Gáivuona kulturskuvla	43
4.7	Gáivuona girjerádju	44
4.8	Astoáiggeklubba	45
4.9	Gáivuona báhpa- ja searvegodekontuvra	46
4.10	Eará	47

Mildosat:

- Árvvoštallan Bajit guovttegielatvuodaplána 2018-2020
- [Sámegiela árvvoštallan Gáivuonas](#)

1.0 Álgu

1.1 Duogáš plánii

Gáivuona suohkan - Kåfjord kommune – Kaivuonon komuunii lea leamaš oassin sámeielaid hálddašanguovllus 1992 rájes. Dat mearkkaša ahte suohkan galgá čalmmustahttit sámegiela ea.ea diehtjuohkima bokte, ja maiddáí fállat sámeielat bálvalusaid suohkan ássiide geat dáhttot dan. Gáivuona suohkan háliidat ahte sámegiella ja kultuvra lea oidnosis ja olámuttus min suohkana doaimmahusain ja min báikkálašservvodagas, ja maiddáí almmolaš oktavuodain. Dat ii leat álo duohtavuoha, ja lea ain hástalus addit dohkálaš fáldaga ja bálvalusa mii speadjallastta áigumuša láhkavuoduin mii bidjá rámmaid suohkana bálvalusaide ja servvodatovdáneapmái.

Ealli giella Gáivuonas boahpteáiggis lea čadnon dasa ahte besset go min mánát ja nuorat oahppat sámegiela mánáidgárddis ja vuodđoskuvllas. Bargit geain lea sámegiella- ja kulturgelbbolašvuoha leat sihkkarastime dárbbalaš ovdáneami mánáidgárddis, skuvllas ja suohkana hálddahas. Rašes giellafágabirrasiid ferte nannet vai sihkkarastit bissovašvuoda ja stádisvuoda doaimmahusain mihttu lea fállát buriid almmolaš bálvalusaid, maiddáí sámegillii. Sámeielat arenaid ja deaivvadanbáikkiid, mánáide, nuoraide, rávisolbmuide ferte maid leat oassi heiveheamis sihkkarastit ealaskas sámegiela Gáivuonas.

Eanemus guovddáš aktevera lea suohkan barggat cegget buriid eavttuid seilluhit, nannet ja ovdánahttit sámegiela. Muhto goitge ii leat dat doarvái sihkkarastit sámegiela ja kultuvrra boahpteáiggis. Mearrideaddji leat ahte ii leat dušše Gáivuona suohkan, muhto maiddáí suohkan ássit ieža leat diđolaččat iežaset ovddasvástádusa ja sin vejolašvuodaid dan ektui mo atnit ja ovdánahttit sámegiela min suohkanis. Danne lea mávssolaš ahte buohkat leat mielde ráhkadeamen buriid eavttuid viidáseappot ovddidit ja ealáskahttit sámegiela ja kultuvrra min báikkálašservvodagain.

Vaikko Gáivuona suohkan lea leamaš oassi giellahálddašanguovllus 30 jagi, de vásihit ahte sámegiela dillii lea hástaleaddji ja ahte sámegiella vuoittáhallá dárogiela ektui. Nannet ja ovddidit sámegiela ja kultuvrra bijai Gáivuona suohkanstivra johtui barggu [sámegiela árvoštallan Gáivuona suohkanis](#).

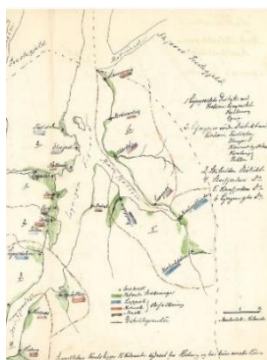
Árvoštallan fátmastii doaibmaguovlluid (i) suohkana hálddahusa, (ii) bajásšaddan – mánáidgárddi ja skuvla ja (iii) dearvvašvuoha ja fuolahus. Bargamuš addui Visjona AS. Bargu álggahuvvui 2020 guovvamánus ja loahpahuvvui go suohkanstivra dohkkehii árvoštallanraporta 07.12.2020. Suohkanstivra mearrádusas dajai ahte sámegiela árvoštallanstivrenjoavku (Sámepolitiikalaš lávdegoddi) oažžu válddi joatkkit ráhkadit plána mas čielggadahtta doaimmaid, maiddáí árvoštallat goluid ja viidásit sisafievrrideami.

Sámegiela ja kultuvrra ollislaš plána lea joatka Bajit guovttegielatvuodaplánas 2018-2020 (Overordna tospråklighetsplan for 2018-2020) maid Gáivuona suohkanstivra mearridii 7.12.2017. Árvoštallanraporta lea vuodđodokumeantta ollislaš plána ráhkadeamis, ja nu maiddáí Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuodđoskuvllii sirdin dan gaskkas mearriduvvon

Bajásšaddan ja fuolahus lávdegottis čoahkkimis 28.05.2020, áššis 19/20, ja maiddá ovdalis meannuduvvon [Bajit guovttegielatvuodaplánas 2018-2020](#).

1.2 Dilálašvuoda govvideapmi

Stuora oassi Gáivuona suohkana ássin lea sámi duogáš, ja ollugat sárdnot ja/dahje ipmirdit sáme giela. Váikko Gáivuona suohkan lea leamaš sáme giela hálddašanguovllu suohkan 1992 rájes de lea sáme giela geavahus dillii hirbmat olu earálágan go sis Finnmárkkus.

Gáivuonas giellalonuheapmi ja ovttá kultuvrralašvuota lea dagahan ahte sáme giela lea vuottáhállan dárogiela ektui. Dárogiela lea šaddan beaivválašgiellan eanaš ruovttuin ja danne ollugin ii leat leamaš vejolaš lunddolaš giellafievrrideapmi ruovttuin. Seammás

leat unnán arenat gos sámástit. Gáivuonas lea mánáidgárdi ja skuvla mii addá vuodá sáme giela oahpahussii. Giellasiiddas lea mávssolaš rolla giellaoahpahusas báikkálaččat. Sáme giela gullo háreve almmolaš oktavuodain. Vaikko leat ollugat rávisolbmui geat leat sáme giel kurssaid/oahpu čađahan, ja goitge ollugiidda váttis sámástit.

Dan duodašta maiddá sáme giela árvvoštallan Gáivuonas maid Visjona čađahii (2020:43): *Dat árvvoštallan duodašta ahte sáme giela oidno ja gullu unnán Gáivuona suohkanis. Seammás lea stuorat oassi sis geat leat vástidan geavaheaddjiguorahallama posiitiiva guottut dasa ahte sáme giela ja kultuvrra galgá nannejuvvot Gáivuonas.*

Viidáseappot dadjá árvvoštallanraportta go bidjá oktii vástádusaid jearaldahkii nannet sáme giela ja kultuvrra sii geat leat vástidan mánáidgárddi, skuvlla, dearvvašvuoda/sosiála ja hálddahusa bealis de lea alla gaskamearescore: *mii lea mávssolaš, posiitiiva signálabeaktu (s.....).*

Rašes giellagelbbolašvuota lea hástalus juohke dásis suohkana organisašuvnnas. Gáivuotna mii leat guovttegielat suohkan lea hástalus addit dohkálaš bálvalusfálaldaga, ja maiddá speadjallastta sámelága áigumuša. Seammás bohtá ovdán árvvoštallamis ahte leat posiitiiva guottut dasa ahte nannet sáme giela ja kultuvrra.

Dan rájes go Gáivuona suohkan šattai oassin sáme giela hálddašanguovlui de leat álggahuvvon ja čađahuvvon olu iešguđetlágan doaibmabijut nannet, ovddidit ja čalmmustahttit sáme giela ja kultuvrra maŋná suorggis dain iešguđet sektoriin suohkanis

[Giellasiidda](#) mávssoleamos bargu leamaš ja lea ain heivehit ja čađahit doaibmabijuid Gáivuona ássiide. Bargu maid Giellasiida lea čađahan ja ain čađaha lea čalmmustahttán sáme giela ja maiddá ráhkada čoagganansajiid ja gávnadanbáikkiid sáme giela geavaheapmái. Giellasiiddas lea nanu sáme giela fágagelbbolašvuota ja lea mávssolaš oassi sáme giela oahpahusas olggobealde vuodđoskuvlla.

Giellasiida lea jagiid čađa váikkuhan iešguđetlágan doaibmabijuiguin, ja vuoruhuvvon bargu lea leamaš sámegeiela oahpahus Gáivuona suohkana bargiide ja earáide, ovttas Sámi allaskuvllain ja Tromssa universitehtain.

Giellasiida, okto dahje ovttas eará suohkana doaimmahaiguin, leat fállan iešguđetlágan sámegeielat arenaid ja gávnadanbáikkiid mánáide ja nuoraide dego Beaivvečivggat, Giellabadjji, giellaleaira ja maiddá prošeavttat filmma, musihkka ja duoji bokte. Sii leat maid giellaresursan mánáidgárddiin ja Olmmaivákki skuvllas.

60 % giellaresursa mánáidgárddiide lea ruhtaduvvon guovttegielatvuodaruđaid ovdánahttinoasi ja Sámedikki doarjjaortnet mánáidgárddiide bokte Seamma juolludeami vuodul lea ceggejuvvon bálkábuhhtadus ordnet mánáidgárddi ja vuodđoskuvlla váhnenovddasteddjiide geat ohppet sámegeiela. Lassiin leat eará suohkan ossodagat nugo Gáivuona girjerájus ja Gáivuona kulturskuvla álggahan ja čađahan prošeavttaid.

Iežamet báikkálaš servvodagas leat posiitiiva guottut ja rievdan ipmárdus sámegeillii ja kultuvrii ja váikkuhan čalmmustahttima, ovddideami ja ovdáneami mánggakultuvrrat gáivunkultuvrra. Sámi institušuvdna ceggen dego Davvi álbmogiid guovddáš, Sámi girjerádjobálvalus, Sámediggi, Riddu Riđđu festivála ja Giellasiida, ja maiddá eanet oainnus sámi almmolašvuohtha sámelága ja sámi oahppoplána sisafievrrideami bokte, sámi leavgabeivviiguin čalmmustahttit sámegeiela ja kultuvrra, sámi báikenammagalbbat, almmolaš visttiid galbet, sámegeielat neahttasiidu ja almmuheamit, sámeálbmotbeaivvi ávvudit, lea váikkuhan ahte olbmui lea stuorat didolašvuohtha iežaset duogážii ja historjái dan guvlui gosa lea gullevašvuohtha.

GOVVA: GÁIVUONA SUOHKAN

Ovttasbargu gaskkal Gáivuona suohkana ja eará aktevrrain suohkanis lea mávssolaš sámegeiela ja kultuvrra barggu ovddidit ja čalmmustahttit, ja dakkár ovttasbargu lea eaktun viidásit posiitiiva ovdáneapmái dan suorggis suohkanis.

Ovdamearkkat dasa leat ovttasbargu gaskkal iešguđet aktevrrain Davvi álbmogiid guovddážis lea ovttasbargu Giellasiiddain sámegeiela vahkku lágidemiide golggotmánus, mii leat guovvamánus lágidišgoahtán Sámi vahkku. Lassin doarju Gáivuona suohkan iešguđet ládje ea.ea Riddu Riđđu festivála, Davvi álbmogiid guovddáža ja Skárfvákki gili- ja kultursearvvi.

Buot dat addet Gáivuona suohkanii vejolašvuohtha čalmmustahttit ja ovdánahttit sámegeiela ja kultuvrra Gáivuona álbmogii, ja nu maiddá ovdánahttit suohkana bálvalusfálaldaga.

Rávisolbmot, sihke suohkan bargit ja earát Gáivuonas, leat váldán kurssa/oahpu sámegeielas Giellasiidda olis. Mánát, nuorat ja rávisolbmot servet fálaldagaide maid Giellasiida, Gáivuona girjerájus ja Gáivuona kulturskuvla fáallet. Arenaide dego Beaivvečivggat, sámi lálunbottut, sámi buđaldemiide, Stoahkanmiella, Golmmagielat mitalusmátki, Ovlla girje prošeaktii ja

maiddái duddjonkafeai. Oahpahus sámegeilas ja sámegilli fálljuvvo gáivunskuvllain, ja earenoamážit Olmmaivákki skuvllas leat ollugat geat válljejit sámegeiela fágan.

1.3 Plánaproseassa

Gáivuona suohkana sámegeiela ja kultuvrra ollislaš plána lea nu gohčoduvvon fágaplána dahje temáplána. Dat plána ii leat plána -ja huksenlága vuodul mearrádus proseassanjuolggadusaid jna. Fága ja temáplánat fátmasta plánaid mat ráhkaduvvojit suohkana bálvalussurggiid ja earenoamáš fáttáid váste.

Plánenbarggu álggus bivddii stivrenjoavku, Sámepolitihkalaš lávdegoddi oaiviliid/cealkámušaid dain iešguđet ossodagain Gáivuona suohkanis. Stivrenjoavku lea hirbmadit bargan plánain ja doallan jeavddalaččat čoahkkimiid áigodagas 2021 njukčamánu gitta loahpa mearrádussii, áššis 17/22 čoahkkimis 25.04.2022 ahte sáddet plánaevttohusa gulaskuddamii.

1.4 Plána čađaheami

Sámegeiela ja kultuvrra ollislaš plána galgá ovddidit sámegeiela geavaheami Gáivuona suohkanis. Ulbmil plánain lea nannet ja ovdánahttit sámegeiela Gáivuona suohkanis, ángiruššama bokte sámegeielat doaibmabijuid mánáide ja nuoraide, bargat dan nala ahte addit suohkan ássiide bálvalusaid goappašiid gielaide buot suohkana doaimmahussurggiin, ja maiddái bargat dan nala ahte lokte sámegeiela stáhtusa. [Sámedikki ja eará sámi vuoigatvuođaid birra](#) (sámeláhka) Sámeláhka – Kap 3 – Sámegeiela, vuodul.

Dat gáibida ahte plána fátmasta eanet doaimmahussurggiid dahje sektoriid, ja eaktuda rasttildeaddji ovttasbarggu. Plána geatnegahtta suohkana politihkalaš ja hálldahuslaš jođiheami, gitta ovttaskas virggehassii gii bargá Gáivuona suohkanis.

Konkrehta doaibmabijut nugo doaimmat siskkobealde iešguđet doaimmahussurggiid/ossodagaid eai fátmastuvvo das. Plána govvida olgguldas rámmaid bargguide ja doaibmabijuide mat evttohuvvojit ja álggahuvvojit. Doaibmabijut ja barggut mat bohtet dan olis bidjojtit sisa guovttegielatvuođaruđa ovddidanoasi ja Gáivuona suohkana 3-jagi doaibmaplána jahkásaš molsašuvvama bokte.

Mihttu ollislaš plánain lea čalmmustahttit, nannet ja ovdánahttit sámegeiela ja kultuvrra go čilget ulbmila, strategiija ja doaibmabijuid. Daid ulbmiliid geahččat sámegeiela, ja maiddái sámi kultuvrra dárbbuide, mat Gáivuona suohkana ossodagain ja sektoriin leat. Plánas galgá leat doaibmaoassi mas konkretisere doaibmabijuid, goluid árvoštallán ja govvideapmi mo viidásit čađaheami.

Plánas lea doaibmaáigodat mii čuovvu suohkanstivrra váлгаáigodaga mii lea 4 jagi. Strategiijat ja doaibmabijut plánas galget jahkásaččat árvoštallot mearriduvvon mihttuid ektui dan

ovttaskas doaimmahussuorggis ja sektoris. Jahkásaš árvoštallama ja ođasteami galgá čađahit jođiheaddji doaimmahussuorggis ja sektoris. Spiehkasteami ja rievdadusat plána mihttuin, strategijain ja doaimbajuiin galget ákkastallot. Ollislaš árvoštallan plána mihttuin, strategijain ja doaimbajuiin galgá ovdanbidjot Sámeapolitihkalaš lávdegoddái ja Gáivuona suohkanstivrii.

Okta mihttu ferte leat ahte plána mihtut, strategijat ja doaimbajut fievrreduvvojit muđuige suohkan plánaide molsašuvvama ja reviderema bokte. Li dušše doaimbajut mii čađahuvo ovtta plánaáigodagas, muhto oassin ovttaskas doaimmasurggiid ja sektoriid bajit rámma ja strategijain. Čálmustahttin dihte áigumuša leat oassin sámegeiela hálddašanguovllus ja maiddái áigumuša sámelágain dainna ahte sámegeiela lea dássásaš dárogielain, ja muđui áigumušain sámelága 3. Kap – Sámegeiela. Danne lea mávssolaš ahte suohkana doaimmasuorggis ja sektorat iežaset plánaide ráhkadit ja sisafievredit doaimbajuid sámegeielas ja kultuvrras.

Dat lea maiddái mávssolaš ahte lea buorre ja čielga čanastat gaskkal suohkanplána servvodateasi ja Gáivuona suohkana sámegeiela ja kultuvrra ollislaš plána.

Plánaáigodat 2023 – 2026, jahkásaš molsašuvvan.

2.0 Váikkuhangaskaoapmi

2.1 Láhkavuodđu

Guovttegielatvuodaplána vuolggasadji lea Láhka [Sámedikki ja eará sámi vuoigatvuodaid birra \(sámeláhka\)](#). Lágas dadjá ahte **§ 1-5 Sámegeiela ja dárogeiela leat ovttárvosaš gielat. Dat galget leat dássálagaid 3. kapihttala mearrádusaid mielde.** Lága kap. 3 – sámegeiela, čielggaduvvo mo suohkanat galget atnit ja čálmustahttit sámegeiela suohkana hálddahusas. Lága ulbmil nanne [Vuodđolága § 108](#) mas dadjo čuovvovaččat: *Vuodđuda stáhta geatnegasvuoda lágidit dili nu ahte sámi álbmot sáhtttá «sihkkarastit ja ovddidit gielas, kultuvrras ja servodateallimis*

Sámeláhka addá suohkana ássiide individuála giella vuoigatvuodaid go deaivvadit almmolaš orgánaiguin. Das oaivvilduvvo ahte suohkana njuolggadusat, dieđáhusat ja skovit galget leat sámegeillii, vuoigatvuolta oažžut vástádusa sámegeillii, vuoigatvuolta sámástit dearvasvuoda- ja sosiálasuorggis, vuoigatvuolta oažžut Ovttaskas olbmui girkobálvalusa ja Vuoigatvuolta oažžut oahpu sámegeielas rávisolmmožin.

[Suohkanláhka](#) geatnegahtta aktiivvalaš diehtjuohkkigeatnegasvuhtii suohkana iežas ássiide guđelágan doaimmat sis ain leat.

[Mánáidgárdeláhka](#) dat lea mii dáhkida sámi mánáid vuoigatvuodaid oažžut sámegeiela ja kultuvrra mánáidgárddis, ja ásahallá suohkana ovddasvástádusa heivehit

mánáidgárdefálaldaga. [Láhkaásahus rámmaplána](#) addá njuolggadusaid mánáidgárddi sisdollui ja bargguide.

Vuoigatvuohta oahpahussii sámegeielas ja sámegillii vuodđoskuvllas ja joatkkaskuvllas dáhkida [Oahpahusláhka](#) oktan [láhkaásahusain](#). 2006:as sisafievrriduvvui [Oahppoplánadáhkáduš Máhttolokten sámi](#) Gáivuona vuodđoskuvllii.

Vuoigatvuohta sámástit dearvasvuoda- ja sosiálasuorggis, vuoigatvuohta ovtadássásaš bálvalusfálaldahkii ja sámi pasieanttaid/geavaheddjiid dárbu heivehuvvon bálvalusaide ásalhallo ea.ea sámelága, [suohkana dearvašvuoda- ja fuolahusbálvalus lága](#) ja [pasieantta- ja geavaheaddjivuoigatvuođa lága bokte](#).

Almmolaš geavaheapmi báikenamaid, áššemeannudannjuolggadusat, čállinvuohki, geavahit kárttain namaid, šilten ja sullasaš leat regulerejuvvon [báikenammalágas](#) gustovaš láhkaásahusain.

Láhkavuodđu ii leat ollislaš. Lassin bohte láidestusat dego njuolggadusat, johtočállosat ja bagadusat.

2.2 Stuoradiggedieđáhusat, plánadáhkádusat ja šiehtadusat

Mánnggat stuoradiggedieđáhusa, čielggadeami ja plánadáhkádusa leat relevánta dan oktavuodas. Muhtimiid sáhtta das namuhit:

NATIONÁLA:

- [NÁČ 2016:18 Váibmogiella. Sámegeielaide evttohuuvon láhkamearrádusat, doaibmabijut ja ásašusat.](#)
- [Meld. St. 31 \(2018–2019\) Sámi giella, kultuvra ja servodateallin](#)
- [Meld. St. 31 \(2019–2020\) Sámi giella, kultuvra ja servodateallin — - Digitaliseren](#)

SÁMEDIGGI:

- [Giielelutnjeme - Giellalápptim - Giellalokten](#) – Sámedikki ollislaš giellastrategiija, meannuduvvon 2018 juovlamánu. Ráhkaduvvon NAČ 2016:18 Váibmogiella vuodul.

BÁIKKÁLAŠ:

- [Bajit guovttegielatvuodáplána 2018 - 2020](#)
- Sámegeiellaplána mánáidgárdái ja skuvllii, ja sirdašupmi daid gaskkas.
- Gáivuona suohkanis lea [gaskaboddosaš ovttasbargošiehtadus](#) Sámedikkiin guovttegielatvuodadoarjaga geavaheami birra 2018 rájes.

2.3 Ekonomalaš doarjaortnegat

NATIONÁLA:

- Ohcanvuodut ortnegat iešguđetlágan ulbmiliidda.

STÁHTAHÁLDDAŠEADDJI:

- Stáhtadoarjja sámeziel oahpahussii. Geavahuvvo oahpahit sámegilii ja sámezielas Njuolggodoarjja skuvllaide.
- Sámeziella lohkanlohpi – joatkkaoahppu sámezielas. Ulbmiljoavku: skuvllat ja oahpaheadjit.

SÁMEDIKKI:

- Guovttegielatvuodadoarjja: Juhkon guovtti oassái: (i) Vuodđu- ja hálddašanoassi, (ii) Ovdánahttinnoassi
- Doarjja sámi giellaguovddážiidda. Juhkon guovtti oassái: (i) Vuodđodoarjja, (ii) doaimmadoarjja.
- Doarjja sámi mánáidgárddiide, sámi ossodagaide dáčča mánáidgárddiin ja giellaresurssa mánáidgárddiide.
- Ohcanvuodut ortnegat iešguđetlágan ulbmiliidda.

TROMSSA JA FINNMÁRKKU FYLKKASUOHKAN:

- Sámi giellaguovddážit – vuodđodoarjja.
- Ohcanvuodut ortnegat iešguđetlágan ulbmiliidda.

2.4 Giellasiida

[Giellasiida](#) lea mávssoleamos ossodat heivehan ja čadahan barggus doaimmabijuid sámezielas ja kultuvrras Gáivuona ássiide. Giellaguovddáš lea ceggejuvvon 1994 ossodahkan suohkanii, álggahuvvui ovddidit ja ovdánahttit sámeziella ja kultuvrra Gáivuona suohkanis, dárbbut suohkana organisašuvnnas ledje guovddážis - nugo:

- Lágidit giellakurssaid heivehuvvon báikkálaš servvodahkii, ja oahpahus suohkan bargiide.
- Veahkehit giellafágalaš bargguin.
- Jorgalit ja dulkot.
- Addot giellafálaldaga suohkana ossodagaide dárbbu mielde.
- Oassálastit suohkana lágidemiin.
- Álggahit sámeziella arenaid mánáide, nuoraide ja rávisolbmuide

- Doarjut mánáidgárddi ja skuvlla sámegielválaldaga
- Veahkehit báikkálaš joavkkuid ja servviid mat háliidit sámástit lágidemiid oktavuodas ja nu ain.

Nugo ovdal namuhuvvon de lea giellalonusheapmi ja ovtta kultuvrratvuotta váikkuhan ahte sámegiella lea vuoittáhallan dárogiela ektui, ja dárogiella lea šaddan beaivválašgiella eanaš siiddain. Ollugin ii leat leamaš vejolašvuotta oahppat sámegiela iežaset siiddabirrasis. Dat lea váikkuhan dasa ahte sámegiella ii leat ollislaš ja servvodatguoddi giella Gáivuonas. Dat bohtá maid ovdán NAČ 2016:18 Váibmogiella. Giellasiida iežas kursafálaldagaiguin ja eará doaimmaiguin heiveha ja vuoruha Gáivuona ássiid geat háliidit oahppat sámegiela.

Giellasiidda váldofokus lea lágidit giellakurssaid iešguđet dássin rávisolbmuide ja cegget sámegiella arenaid heivehuvvon iešguđet ahkejoavkkuide.

Giellasiida lea oahpahus ja gelbbolašvuodaguovddáš Gáivuona suohkanii, earenoamážit mearrasámi guovlluide, ja muđui sámiide Norggas ja oppalaččat Sápmaí.

3.0 Gáivuona suohkana láidestusat

3.1 Suohkana plánadáhkádus

Gáivuona suohkana višuvdna gáivunservvodahkii lea čállon [Suohkanplána servvodatoassái 2015-2027](#) (S. ášši 46/15, 04.09.15), ja dadjá ahte: Gáivuona suohkan galgá leat eleš ja ealli servvodat mii addá ássiide oadjebas ja buori eallingearddi mii lea huksejuvvon iežamet kultuvrra ja árbevieruid nala.

Višuvdna maid háliidit gáivuonatservvodahkii sáhtta vel eanet konkretiserejuvvot mihttuid bokte mat leat čuovvun Gáivuona dan rájes go šattaimet oassin sámegiella hálddašanguovllus, ja maid oaidnit hui áigequovdilin otne: *Min báikkálaš manjekultuvrrat árbi galgá vuhtiiváldot ja ovdánahttojuvvot buot suohkana doaimmahusain. Vai nagodit dan de fertet ovddidit máhtu ja beroštumi báikkálaš kultuvrii, ja sámi kultuvrii mii lea oassi báikkálaš kultuvrras. Ealli sámi kultuvra ja ealli sámegiella Gáivuonas nanne ollislaččat sámi kultuvrra ja giela.*

Vai sámegiella galgá sáhttit ovdánit ja leat eallinfámolaš, dárbbahit olu eanet arenaid gos lea lunddolaš sámástit. Dakkár arenat fertejit maid leat siskobealde suohkan hálddahusa. Jus sámegiella galgá leat ovttaárvosaš dárogielain, de ferte sámegiella adnot ja oinnolaš oassi suohkana hálddahusas.

Jodihanvuodđu Gáivuona suohkanis (Diehtoášši Hálddahuslávdegottis 08.12.2014) lea vuodđun čuovvovaš višuvdnii: *Gos BUOT lea vejolaš. BUOT lea vuodđoárvu OVDASVÁSTÁDUS: lea dat maid mii bargat ja duosttat dáhkat mearrádusaid,*

OSKKÁLDASVUOHTA: čuoovolit politihkalaš mearrádusaid ja plánaid, leat vuoiggalaš, ráhkadit posiitiiva beaggima ja LUOHTTEVAŠVUOHTA: dágut čuoovvut sániid ja čájehit rabasvuođa

Gáivuona suohkana bajit ulbmil bálvalusaddin ja servvodatovdánahttin lea čállon

Suohkanplána servvodatoasis 2015-2027 (s.6):

Bajit ulbmil			
Servvodatovdáneami	Geavaheaddjit/ bálvalusat	Organisašuvdna/ mielbargit	Ekonomiija
Dáhkidit sávvojuvvon ja guoddevaš servvodatovdáneami	Ovdánahttit suohkana rolla buorren ja beaktilis čálgobuvttadeaddjin	Dáhkidit ahte suohkanis lea buorre bargoadirolla mas lea buorre fágabiras ja gelbbolaš mielbargit	Dáhkidit ahte suohkanis lea jierpmálaš ja guoddevaš ekonomiija

Servvodatovdánahttin ulbmiliidda lea čuoovvovaš spesifiserejuvvon maid Gáivuona suohkan áigu bargat vai – *lokte ja čalmmustahttá iežas kultuvrra nu maddái sámi/kveana giela/kultuvrra ja ealáhusa:*

- *Vuolggasadjin ovdamunni maid min manjekultuvrrat servvodat addá midjiide, fuolahit ja ovdánahttit sámi ja kveana giela ja kultuvrra.*
- *Atnit báikkálaš sámi ja kvena namaid geainnuide, bálgáide, báikkiide ja visttiide.*
- *Lokte ipmárdusa ahte báhtareddjiid kultuvra lea posiitiiva lasáhus min mánggakultuvrrat suohkanii.*
- *Kultursuohkan guovddášsuorgin hutkat strategijat mo movttiidahttit mánggabealatvuođa dáidda- ja kultureallimis.*
- *Movttiidahttit eanebuid álggahit árbevirolaš mearrasámi ja kveana ealáhusaid/lotnolasealáhusaid/kulturealáhusaid.*

[Plánaprográmma ođastit suohkanplána servvodatoasi ja arenalosi 2022-2032](#) (f.ášši 74/22, 09.06.22) leat dat guovddášsuorggit bidjon:

Bajit ulbmil				
Kultuvra ja ealáhus	Ásodat ja ássan-politihkka	Buorit bajásšaddan-eavttut /Mánát ja nuorat	Álbmot-dearvvašvuohta	Dálkkádat ja biras
Gáivuona suohkan kultursuohkanii	Offensiivvalaš suohkan heiveha ođđa	Dáhkidit buriid bajásšaddaneavttui d mánáide ja	Doalahit dearvvašvuođabálvalus a starggasin ja fállat	Gáivuona suohkan bargá dan nala ahte min ollislaš

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

n galgá leat guovddážiis ja mii heivehit dálá ja ođđa ealáhusaide. Geasuheaddji ja bargosajit geasuhit sirddolaččaid.	ássanguovlluid ja geasuha sirddolaččaid.	nuoraide, earenoamážit jurddahit birrasa ja astoáiggi birra	doaimmaid ja bálvalusaid mat ovddidit sihke fysalaš ja psyhkalaš dearvvašvuođa ja eallinkvalitehta	“juolgesadji” geahpiduvvo ja ahte guovddážiis leat ON guoddevašvuođamihtut go bargat dálkkádagain ja birrasiin.
---	--	---	--	---

Viidáseappot , - Mo Gáivuona suohkan galgá dan olahit dadjo (s. 8) sealluhit ja ovdánahttit sámi ja kveana kultuvrra: Servvodatplána bargadettiin berrešii čuovvovaš čuolmmat čuovvoluvvot:

- *Mo sáhttit oažžut guovttegielatoahpahusa mánáidgárddiin ja skuvllain?*
- *Mo galgat ovddidit ja čalmmustahttit sámi ja kveana giela ja kultuvrra?*
- *Mo galgat atnit sáme giela suohkana hálddahasas?*

Politihkalaččat loahppameannuduvvo servvodatplána 2022 skábman.

Okta guovddášsuorgi mii lea čállon **Bajit strategalaš gelbbolašvuođaplánii 2012-2016** (s. ášši 10/12, 27.02.2012) lea fuolaheapmi mánggagielat suohkana (s. 6) dadjo ahte – Gáivuotna lea mánggagielat suohkan rikkis kulturárbevieruin. Vai sáhttit fállat bálvalusaid mat speadjalastet dan, de fertet nannet giella- ja kulturgelbbolašvuođa buot surggiin main suohkanis lea ovddasvástádus (s.8).

Dearvvašvuođa- ja sosiálasektora ollislaš bálvalusfálaldat lea čállon **Dearvvašvuođa ja fuolahus 2023 guvlui strategalašplánii** (DJF ášši 3/13 - 16.01.2013, S- ášši 6/13 – 25.02.2013) vuodđuda bajit ulbmil mii lea čállon na: *Ássiin Gáivuonas galgá leat nu buorre go vejolaš ieš birgen mii addá oadjebasvuođa ja buori eallinkvalitehta. Dat mearkkaša ahte buot gieđahallan ja dikšun galgá deattuhtit ahte geavaheaddji ieš oassalastta nu bures go vejolaš ja ieš váldá ovddasvástádusa iežas ovdáneapmi. Ieš birgen lea mávssolaš vai doalaha eallinkvalitehta. Ássin galgá leat oadjebasvuohta eallimii ja dearvvašvuhtii go dárbbahit dan. Earenoamážit galget geavaheaddjit ja oapmahaččat leat oadjebasat ahte addo dearvvašvuođaveahki ja fuolaheami go sii ieža eai olat veahkehit.*

Gáivuona strategalaš bajásšaddanplána 2025 guvlui (s. ášši 20/15, 19.06.15) láidestus galgá váikkuhit suohkana bajásšaddansuorgái 2025 guvlui. Bajásšaddanplána lea stivren- ja ovdánahttinreaidu, ja bajábeale buot eará temáplánaid mat gusket bajásšaddanbirrasii ja bajásšaddaneavttuide (s.3). Viidásit dadjo (s.7) ahte: Dat lea dárbbalaš ráhkadit eanet konkrehta oasseplánaid ja doaibmaplánaid main leat čielga boađusjuvssut. Dan barggu Čuovvolit galget oahppit, váhnemat ja suohkana bargit ovttas.

Duogáš plánii lea (s.3): *Dáhkidit oadjebas ja buori bajásšaddan- ja eallineavttuid mánáide ja nuoraide, lea okta dain mávssoleamos doaimmain min servodagas. Váhnemat lea máná*

eallimis mávssolepmosat. Seammas mis lea oktasaš ovddasvástádus mánáid bajásšaddamii, mii sáhttit váikkuhit ahte mánna ovdánahtta buori iešgova ja ahte sin niegut ollašuvvet. Ollislaš ja oktiiveivehuvvon bajásšaddanpolitihkka mas mánat ja nuorat vásihit identitehtahuksema ja eallinkvalitehta ovtadássásaš mánáidgárdi-skuvla-dearvvašvuohta-fuolahus- ja kulturfáldat lea nana geađgejuolgin guhkes oahppanbálgás ja buorre eallin rávisolmmožin.

Plánas lea mánga mihttosuorggi ja čanastaga strategiijai hukset gullelašvuođa čanastaga gáivunservvodahkii(s.14) dadjo ea.ea ahte: Čuokkis 1.5.1. *Oahpásnuvvat iežas kultuvrrain ja historjjálaš dáhpáhusaiguin (...),* Čuokkis. 1.5.8 *Oahpásnuvvat ja oahppat báikkálaš duoji/duddjoma ja báikkálaš biebmóarbevieruid birra (...),* Č. 1.5.9 *Oahpásnuvvat iežas suopmanii, sámi ja kvena gillii.*

Strategiija rekrutteren ja dáhkidit mánggagielat oahpahusa dadjo čuovvovaš (s.15): Čuokkis 1.8.1 *Rekrutteret sámi ja kvenagiela- sárdnu bargiid,* maiddá Čuokkis 1.8.2 *Heivehit min bargiide sámi ja kveana giela ja kultuvra oahpahusa/joatkkaohpahusa.* Čuokkis 3.2.1 (s. 20) čujuha ahte lea hástalus rekrutteret sámezielat bargiid ja okta doaibmabijuin sáhtta leat ahte joatkit hárhellanstudeanttaid ovtasbarggu Sámi allaskuvllain.

Gáivuona suohkana mánáidgárddiid mearrádušat (HOO 19.10.2017, ášši 32/17) dadjá ahte: Mánáidgárddit galget leat gaskkusteaddjit (hálddahusa divvon: gaskkusteaddjit) báikkálaš kultuvrras mii lea huksejuvvon dáčča, sámi, kveana ja suoma giella- kulturárbbi vuodul.

Gáivuona suohkanstivra mearridii 24.06.2019, áššis 27/19, ahte: *Goržži mánáidgárdi galgá leat sámi mánáidgárdi. Mearrádušas čuokkis 2 mearriduvvui ahte: Ráhkaduvvo gelbbolašvuođaplána dáhkidit ja rekrutteret bargiid main lea sámegiella- ja kulturgelbbolašvuohta. Vai olahit mánáidgárddi rámmaaplána mihttuid.*

Suohkana ruovttusiiddu bagadus (jodiheaddjičoahkkimis 23.01.2017) dadjá ahte *suohkana neahttasiidu lea mávssoleamos reaidu gilvit diehtujuohkima suohkana iežas doaimmaid birra.* Viidasit dadjo ahte: *Ulbmil suohkana interneahttasiidduin lea diehtujuohkin, ja leat buorre gulahallan suohkana ássiiguin, guossiiguin ja bargiiguin. Dat galgá alo leat ágeguovdil (...). Ulbmil neahttasiidduin lea ahte (...) galgá doaibmat diehtujuohkinportálan ja diehtogirjin ássiide, áššemeannudeddjiide ja telefovdnaguovddášbargiide.*

Gáivuona suohkana neahttasiiddu njuolggadusat (Hál.láv. 24.01.2014) dadjá ahte *bistevaš teaksta suohkana ruovttusiidduin galgá leat sámegeillii ja dárogillii. Dat guoská maid fanaide, vuollesiidduide/fanaide, njuolggogainnuide jna. Guoská maiddá báikkálaš hábmejuvvon skoviide, njuolggadusaide jna.*

Artihkkalat galget jorgaluvvot dađistaga, nu guhká go leat doaibmanávccat. Buot artihkkalat galget gávdnot sihke dáro- ja sámegiela siidduin. Dáhkidan dihte seammalágan diehtujuohkima. Giellasiiddas lea earenoamážit ovddasvástádus jorgalit teavsttaid sámegeillii.

Bargočilgehus lea ráhkaduvvon. (jodiheaddjičoahkkimis 15.11.2020) sámegillii jorgalit teavsttaid suohkana ruovttusiidui ja sosiálamediaijaide.

Njuolggadusat Sámiálbmot beaivvi čalmmusteapmái leat ráhkaduvvon ja dohkkehuvvon (jodiheaddjičoahkkimis 12.01.2018).

3.2. Sámediggi ja Gáivuona suohkan

GOVVA: GÁIVUONA
SUOHKAN

Sámediggi juolluda jahkásaččat doarjagiid suohkaniidda vai buoremus lági mielde sáhttet čađahit sámelága giellanjuolggadusaid. Ulbmil guovttegielatvuođadoarjagiin lea suodjalit, nannet, ovddidit ja ovdánahttit sámegiela almmolaš oktavuodain.

Sámediggi ja Gáivuona suohkan lea 2018 soahpan [gaskaboddosaš ovttasbargošiehtadusa](#) mo atnit guovttegielatvuođa doarjaga.

Gáivuona suohkan raportere jahkásaččat Sámediggái masa leat guovttegielatvuođa doarjja adnon ja rehketoalu dasa. Ráhkaduvvo sámegiela doaibmaplána golmma jahkái. Doaibmaplána raportta ja rehketoalu meannuda Sámeapolitihkalaš lávdegoddi ja čujuhuvvo ovdagoddái ja suohkanstivrii.

4.0 Doaibmaoassi

Gáivuona suohkana – Ulbmil

Doaibmabijuid sámegiela ealáskahttit Gáivuonas fertet oaidnit mánga jagi perspektiivvas. Gáivuona suohkan áigu árrjalaččat čalmmustahttit, nannet ja ovdánahttit sámegiela ja kultuvrra suohkanis. Mihttu lea hukset sámegiella-kulturgelbbolašvuođa buot suohkana doaimmahus osiin.

4.1 Guovddášsuorggit

Lassin ollašuhttit sámelága áigumušaid, áigu Gáivuona suohkan bidjat guovddášii plánaáigodagas (i) mánáid ja nuoraide, (ii) ovttasbarggu ja (iii) diđolašvuođa. Guovddášsuorggit čadnojit earenoamážit Sámedikki gaskaboddosaš ovttasbargošiehtadussii ja guovttegielatvuođadoarjaga ovdánahttinoassái.

- **Mánát ja nuorat**

Mánáid ja nuoraid bajásšaddaneavttut leat earenoamáš mávssolaččat go sii leat boahhteáiggi giellaguoddit ja kulturguoddit. Gaskkustit ja oahpahit sáme giela ja kultur máhtu mánáidgárddis ja vuodđoskuvllas leat mearrideaddji fáktorat ealáskahttit ja nannet identitehta, giela ja gullelašvuoda iežaset báikkálaš servvodahkii. Sáme gielat arenat olggobealde mánáidgárddi ja skuvlla leat maiddái dárbbášlaččat.

- **Ovttasbargu joavkkuiguin, serviiguin ja eará aktevrraiguin.**

Gáivuona suohkan ii nagot okto ráhkadit buriid bajásšaddaneavttuid mat ovdánahttet ja nannejit sáme giela ja kultuvrra min báikkálašservvodagain.

Gáivuona suohkanis lea mánggabealat ja ealli organisašuvdnaeallin gos mánggat joavkkut ja searvvit iežaset beaivválaš doaimmaid bokte čalmmustahttet ja addet rámisvuoda sáme giela ja mearrasámi kultuvrra ektui.

Lassin lea Gáivuona suohkan maiddái doallosuohkan guovtti stuorámus mearrasámi kulturinstitušuvnnaide Davvi Álbmogiid Guovddáš ja Riddu Riđđu festiválie.

Goappašagat leaba nationála njunuš gaskkusteaddjit mearrasámi kultuvrra, giela ja mearrasámi árbevieruid báikkálaš gehččiide ja muđui máilbmái.

Joatkkit ja ovdánahttit ovttasbarggu joavkkuiguin, serviiguin ja suohkana dáláš mearrasámi kulturinstitušuvnnaiguin lea eaktu nannet ja ovdánahttit sáme giela ja kultuvrra Gáivuonas.

- **Diđolašvuoha, čalmmustahttit ja geatnegahttit**

Sáme giella fertte sihke oidnot ja gullot almmolaš hálddašeamis, nu go min báikkálaš servvodagain. Dat eaktuda ahte bargojuvvo cegget positiiva guottuid sáme giela čalmmustahttit ja atnit. Buot bargiin Gáivuona suohkanis lea ovddasvástádus seailuhit, čalmmustahttit ja ovddidit sáme giela ja kultuvrra sin doaimmahusain. Cegget buriid rámmaid ja njuolggadusaid lea jođiheddjiid geatnegasvuoha.

4.2 Suohkana hálddašeapmi

Suohkana hálddašeami – ulbmil

Sámeigiella galgá oidnot ja gullot suohkana almmolaš hálddašeamis. Gáivuona suohkan galgá árrjalaččat bargat buriid guottuid nala ja bargiid gaskkas diđolašvuhta.

Árrjalaččat bargat cegget sámeigelat arenaid, ja maiddá luktet sámeigel gelbbolašvuođa hálddašeamis.

Dan oasis doaibmaplánaš čadnojit doaibmabijut sámelága 3. Kap – sámeigiella. Stuorat oassi doaibmabijuin leat juo čađahuvvon. Muhtin doaibmabijut leat ođđasat, ja earát fas leat heivehuvvon rievdademiide mat leat bohtán maŋemus 4 jagis, eatnasat doaibmabijuin speadjalastet sámelága áigumuša

Vaikko ollu dain doaibmabijuin juo čađahuvvojit, lea daid goitge dárbbalaš čalmmustahttit dan plánaš. Danne go leat doaibmabijut maid olles suohkanaorganisašuvdna galgá doahhtalit ja geatnegasvuohta čađahit buoremus lágii mielde.

Visjona árvoštallanraporta dadjá ahte Gáivuona suohkan deavdá stuora oasi formálalaš gáibádusaid sámelága 3. kap (s.43), ja goit ge lea dárbbalaš muittuhit makkár barggut ja geatnegasvuođas Gáivuonas leat go suohkan lea oassin sámeigiela hálddašanguovllus Čalmmustahttin lea dárbbalaš vai lokte diđolašvuođa makkár geatnegasvuođat suohkana jođihangottis ja eará bargiin leat čađahit doaibmabijuid.

	Doaibmabijut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	Suohkana namma Suohkana namma lea Gáivuona suohkan – Kåfjord kommune – Kaivuonon komuuni (Gonagaslaš resolušuvdna 4.2.1994 ja 15.04.2016). Suohkana telefonguovddáš galgá vástidit sámi, dárju ja kveana nammahámiin.	Ossodatjođiheaddji Bálvaluskontuvra	Bušeahhta siskkobealde.
2	Sámeigelat resursaolmmoš, kontuvrasadji Gáivuona ráđđeviesus	Ossodatjođiheaddji Bálvaluskontuvra	Bálká/sosiála golut, 40 %: 300 000

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	<p>Sámegiela resursaolmmoš geas lea kontuvrasadji Gáivuona ráđđeviesus. Galgá heivehuvvot nu ahte sámegiella čalmmustuvvo ja lea vejolaš sámástit iešguđet oktavuodain ja iešguđet arenain, sihke beaivválaš doaimmain ja iešguđetlágan doaluid oktavuodas.</p> <p>Sisdoallu lea: 40% - giellafágalaš bargu ja 60% - giellaresursa suohkana doaimmahaide.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji biras, doaimmahus ja ovdánahttin</p>	<p>Ovddasvástádus 436 – guovttegielatvuodadoarjja vuodđubálvalusloasi</p> <p>Báلكá/sosiála golut: 60 %: 400 000</p> <p>Ovddasvástádus 435 – guovttegielatvuodadoarjja - giellaovddidanoasi</p>
3	<p>Čalmustahttit sámegiela politihkalaš čoahkkimin</p> <p>Politiikalaš čoahkkimin (stivrrat ja lávdegottit), lassin Gáivuona nuoraidráđi, galgá maiddái sávot sámegilli bures boahhtin.</p>	<p>Sátnejođiheaddji</p> <p>Lávdegoddiid jođiheaddjit</p> <p>Gáivuona nuoraidráđi jođiheaddji .</p>	<p>Bušeahhta siskkobealde.</p>
4	<p>Sámegillii čoahkkáigeassu</p> <p>Áššit suohkana lávdegottiin main lea earenoamáš mearkkašupmi Gáivuona ássiide, de galgá čoahkkáigeassu/konklusuvdna gávdnot sámegillii.</p>	<p>Suohkandirektevra</p> <p>Áššemeannudeaddji</p>	<p>Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuodadoarjja vuodđubálvalusloasi</p>
5	<p>Dulkon</p> <p>Buot suohkanstivrračoahkkimat galget dulkojuvvot dárogielas/sámegillii, sámegiela/dárogillii</p>	<p>Ossodatjođiheaddji</p> <p>Bálvaluskontuvra</p> <p>Teknikkalaš bálvalus: IT</p> <p>Giellakonsuleanta</p>	<p>Bálvalus oastin – Interactio (10 čoahkkima): 45 000</p> <p>Dulkon, 2 dulkka: 70 000 (7 čoahkkima).</p> <p>Ovddasvástádus 436 – guovttegielatvuodadoarjja vuodđubálvalusloasi</p> <p>Hálddahus, siskkáldas teknikkalaš veahkki: Bušeahhta siskkobealde.</p> <p>/ Ovddasvástádus 436, guovttegielatvuodadoarjja vuodđubálvalusloasi</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

<p>6</p>	<p>Levgen Suohkana vistit galget levget sámeleavggain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 06.02. Sámi álbmotbeaivvi - 09.08. ON internationála eamiálbmotbeaivvi - 09.10. Norgga sámedikki vuodđudan beaivvi - 15.11. Isak Saba riegádanbeaivi 1875 - 29.11. Elsa Laula Renberg riegádanbeaivi 1877 - Válgabeaivvi Sámedikki (Stuoradikki) <p>Sátnejođiheaddji addá fápmudusa mearridit levgema eará feasta doaluid oktavuodain báikkálaš dilálašvuodaid vuodul (O.ášši 84/97).</p> <p>Norgga leavga lea ovdalii vuoruhuvvon. Jus Norgga leavgabeaivi ja sámi leavgabeaivi leaba seamma beaivvi, de galgá levgejuvvot norgga leavggain doppe gos lea dušše okta leavgastággu.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji biras, doaimmahus ja ovdánahttin</p> <p>Vistehálddašeaddji</p>	<p>Dábálaš árgabeivviid: á 1 000 x 6 – 6 000</p> <p>Bássebeivviid: Badjeláiggelasáhus</p> <p>Leavgabeaivvit muđui: Ovddasvástádus 660 – Gáivuona ráđđeviessu..</p> <p>Sámi álbmotbeaivvi: á 1 000: Dálusvákki ja Olmmaivákki skuvllat, Dearvvašvuoda siida.</p> <p>Bušeahhta: Siskkobealde iežaset bušeahhta.</p>
<p>7</p>	<p>Suohkana visttiid galben/šilten: Buot suohkana visttit galget šiltejuvvot sámegillii ja dárogillii (s.ášši 113/94).</p> <p>Váldogalbbat/šilttat suohkana visttiin galget maid galbejuvvot kveanagillii (o.ášši 76/14).</p>	<p>Suohkanjođiheaddji biras, doaimmahus ja ovdánahttin</p> <p>Vistehálddašeaddji</p>	<p>Siskkobealde iežaset bušeahhta.</p> <p>Ođđa visttiid ceggema/dáláš visttiid stuorideami oktavuodas goallostuvvojit golut prošehtii.</p>
<p>8</p>	<p>Báikenamat : Suohkan čuovvola Stáhta luoddadoaimmahaga ja Tromssa ja Finnmarkku fylkasuohkana šilte giliid stáhta- ja fylkasuohkan geainnuid guoras dárogilli, sámegillii ja kveanagillii, jus gávdnojit namat gielaide.</p> <p>Suohkan geainnuid dáhkida suohkan bargat seamma ládje (s. ášši 113/94).</p> <p>Báikegottit ja gilit galget galbejuvvot/šiltejuvvot mearriduvvon namain. Dat gusto maddái kveana namaide. Dat guoska giliide gos leat juo šilten. (o.ášši 76/14).</p> <p>Eanet gilit galget šiltejuvvot, ja dakko bokte čalmmustahttit ja dovddusin dahkat Gáivuona báikenamaid.</p> <p>Mánggagielat šiltema nala galgá bargojuvvot, báikegottit, gilit ja eará báikenamat (orustanbáikkít, várdobáikkít jna) galget leat oassin stáhta- ja fylkasuohkana geaidnoprošeavttaid šiltenplánemis.</p>	<p>Sátnejođiheaddji</p> <p>Suohkanjođiheaddji biras, doaimmahus ja ovdánahttin</p> <p>Sámegiela ja kultuvra konsuleantta.</p>	<p>Stáhta geainnut:</p> <p>Stáhta luoddadoaimmahat</p> <p>Fylkageainnut: Tromssa ja Finnmarkku fylkasuohkan</p> <p>Suohkan geainnut: Gulaskuddan- ja almmuhus: kr. 15 000 ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi</p> <p>Šilten suohkan geainnuid: Ovddasvástádus 640 - suohkan geainnut</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

<p>9</p>	<p>Mánnggagielat bálggesčujuhusat</p> <p>Otne ii leat vejolaš atnit mánnggagielat bálggesčujuhusaid.</p> <p>Gáivuona suohkan joatkka bargat oazžut láhkarievdadeami vai šaddá vejolaš atnit mánnggagielat bálggesčujuhusaid, jfr. S.ášši 25/16 ja O.ášši 61/20.</p>	<p>Sátnejođiheaddji</p>	<p>Siskkobealde bušeahta.</p>
<p>10</p>	<p>Jorgaleapmi njuolggadusaid, almmuhusaid, skoviid ja iešhálddašančovdosiid</p> <p>Váldonjuolggadus lea ahte buot diehtujuohkin suohkanis mii lea ollislaččat dahje oassi lea oaivvilduvvon sámi ássiide, de galgá dat leat sihke dárogillii ja sámegillii (sámeláhka § 3-2).</p> <p>Báikkálaš hábmejuvnon skovit gustojuvnon njuolggadusaiguin, diehtujuohkingihppagiiguin jna galget leat sihke dárogillii ja sámegillii.</p> <p>KF-skovit maid suohkan atná galget maiddái jorgaluvvon sámegillii. Áinnas ovttas eará giellahálddašanguovllu suohkaniiguin.</p> <p>Gáivuona sámegiela ja kultuvrra ollislaš plána ja suohkanplána servvodateassi galgá leat dárogillii ja sámegillii. Dat gusto maiddái boahttevaš gulaskuddamiid mat leat čadnon áimmahuššat sámegiela ja kultuvrra Gáivuonas.</p> <p>Muđui eará plánat ja preassadieđáhusat árvoštallo juohke oktagaslaš konkrehta ášši sierra.</p> <p>Ovttaskas etáhta/doaimmahus lea álddis ovddasvástádus jorgalit sámegillii. Giellasiida/Sámegiela ja kultuvra konsuleanttas sáhtta jearrat veahki dárbbu mielde</p>	<p>Suohkanjođiheaddji ovttaskas suorggis</p> <p>Doaimmahusjođihe addjit</p> <p>Ovttaskas bargi geas lea ovddasvástádus diehtujuohkimii</p> <p>Sámi giellakonsuleantta</p>	<p>Olggobealde jorgaleapmi: 100 000</p> <p>ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuodadoarjja vuodđubálvalusloasi</p> <p>Siskkáldas jorgaleapmi: Ovddasvástádus 437. – Giellasiida.</p> <p>Giellasiidii fievrriduvvo juolludeapmi Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuodadoarjja vuodđubálvalusloasi</p>
<p>11</p>	<p>Geatnegasvuohta oazžut vástádusa sámegillii</p> <p>Oktavuohka váldon sámegillii njálmálaččat ja čálalaččat, vástiduvvovjit sámegillii (sámelága § 3-3).</p> <p>Sámegiella ja kveanagiella galgá nu guhkás go lea vejolaš čalmmustahattojuvvot suohkana bistevaš teavsttain dego reivemállin ja áššebáhpáriin.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji ovttaskas suorggis</p> <p>Doaimmahusjođihe addjit</p>	<p>Jorgaleapmi ja vástádus čálalaš oktavuodaide.</p> <p>Olggobealde jorgaleapmi/dulkon: 10 000</p> <p>Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuodadoarjja vuodđubálvalusloasi</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

			<p>Siskkáldas jorgaleapmi: Ovddasvástádus 437. – Giellasiida.</p> <p>Giellasiidii fievrriduvo juolludeapmi Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi.</p>
12	<p>Almmuhusaid almmuheapmi: Galgá dahkot sihke dáro- ja sámegillii (sámeláhka § 3-2). Almmuhusat almmuhuvvojit dárogilli dárogielat áviissaide, ja sámegilli sámegielat áviissaide ja báikkálašáviissaide.</p> <p>Ovttaskas etáhta/doaimmahus lea álddis ovddasvástádus jorgalit sámegillii. Giellasiida/Sámegiela ja kultuvra konsuleanttas sáhtta jearrat veahki dárbbu mielde.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji ovttaskas suorggis</p> <p>Doaimmahusjođihe addjit</p> <p>Ovttaskas bargi geas lea ovddasvástádus diehtujuohkimii</p>	<p>Almmuhusat: 140 000</p> <p>Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi</p>
13	<p>Nuvttáabonnemeanta – Gáivuona álbmogii Suohkan juohká 100 nuvttáabonnemeantta sámegielat áviisii suohkana álbmogii geat háliidit dan (o.ášši 36/95).</p>	<p>Giellakonsuleanta</p>	<p>Abonnemeantta: 60 000</p> <p>Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi.</p>
14	<p>Suohkana ruovttusiiddut: Bistevaš teaksta suohkana ruovttusiidduin galgá leat sihke sámegillii ja dárogillii. Dat guoská maid fanaide, vuollesiidduide/fanaide, njuolggogeainnuide jna. Guoská maiddáii báikkálaš hábmejuvvon skoviide, njuolggadusaide jna.</p> <p>Artihkkalat galget jorgaluvvot dađistaga, nu guhká go leat doaimmanávccat. Buot artihkkalat galget gávdnot sihke dáro- ja sámegiela siidduin. Dáhkidan dihte seammalágan diehtujuohkima.</p> <p>Bargočilgehus gávdno.</p> <p>Giellasiiddas lea earenoamážit ovddasvástádus jorgalit teavsttaid sámegillii.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji ovttaskas suorggis</p> <p>Doaimmahusjođihe addjit</p>	<p>Olggobealde jorgaleapmi: 30 000</p> <p>Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi</p> <p>Ovddasvástádus 437. – Giellasiida.</p> <p>Giellasiidii fievrriduvo juolludeapmi Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi</p>

	Ovttaskas etáhta/doaimmahus lea álddis ovddasvástádus jorgalit sámegillii. Giellasiida/Sámegiela ja kultuvra konsuleanttas sáhttá bivdit veahki dárbbu mielde.		
15	Sámi álbmotbeaivi ávvudit Sámi álbmotbeaivi 06.02 ávvuduvvo Gáivuona ráđđeviesus mearriduvvon njuolggadusaid vuodul.	Ossodatjodiheadji bálvaluskontuvra Giellakonsuleantta	Doaluide: 10 000 Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi.
16	Kulturdoaluide Kulturdoalut Gáivuona suohkana olis galgá speadjalastit báikkálaš kultuvrra, ja maiddái sámi. Sámegiella galgá čalmmustahttot diehtujuohkimis ja prográmmas jna.	Buohkat – Gáivuona suohkan lágideaddji	Siskkobealde bušehta Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi Jorgaleamit, almmuheamit

4.3 Gelbbolašvuodálokten, permišuvdnaortnet ja rekrutteren

Ulbmil: Gelbbolašvuodálokten, permišuvdnaortnet ja rekrutteren

Aktiivvalaččat bargat loktet sámegiel- ja kulturgelbbolašvuoda, dan bokte ahte gelbbolašvuoda loktet iežamet bargin ja rekrutteret sámegiela váldoolbmuid. Buot Gáivuona suohkana sektoriin ja ossodagain.

Gáivuona suohkanis lea hástalus doalahit geatnegasvuoda ahte suohkana álbmot sáhttet váldet oktavuoda suohkaniin sámegillii sihke čálalaččat ja njálmmálaččat. Váilevaš sámegiel gelbbolašvuoda čalmmustuvvo earenoamážit dalle go váldet oktavuoda telefonna bokte dahje bohtet fysalaččat ságaide. Ollu suohkana bargin ii leat sámegiela gelbbolašvuoda dahje sii máhttet unnán sámegiela.

Geavaheaddjiguorahallamat maid Visjona čađahii árvoštallama oktavuodas duodašta ahte hálddhusa lea unnán sámegiel gelbbolašvuoda, sin árvoštallama vuodul geat oassálastte guorahallamin, ja danne sis leat unnán vuordámušat deaivvadit sámegiela suohkanhálddhusas (s.22). Boađus das ahte sámegiella ii adno go deaivvadit almmolašvuodas lea ahte giella šaddá oaidnemeahttun. Go giella ii adno almmolašvuodas lea álki oaččut ipmárdusa ahte ii leat dárbu sámegiela gelbbolašvuodii ja maid lea váilevaš

ipmárdus dasa ahte maid mearkkaša leat oassin giellahálddašanguovllus. Goitge – buohkat sárdnot maiddái dárogiela.

Visjona árvoštallan čájeha maid ahte 2005 rájes otnázii lea bargiid lohku niedjan geat leat válljen čadahit sámegiel kurssaid ja oahpu. Manne lea nu, dasa ii leat ovttagardánis vástádus, muhto sáhtta leat nu ahte eai beasa atnit iežaset sámegielgelbbolašvuoda bargoárgabeaivvis, bargosaji sámegielgelbbolašvuoda dárbu lea unnán, kursaoassálastin vásihuvvo eanet gáibideaddjin go gáibiduvvo ahte bargat fágain olggobealde oahpahušáiggi ja ahte ii leat dahje unnán čuovvoleapmi maŋjel kurssa.

Ollugat dadjet ahte barggu maid leat bidjan oahpahušii ii vástit vásihuvvon ávkkálašvuhtii (s.15). Bargit vásihit maid ahte kurssat/oahppu leat ávkkálaččat sin árgabeaivái, ja earenoamážit dearvvašvuoda ja bajásšaddan suorggis.

Iešárvoštallamis boahtá ovdan ahte Buot sektorin mat árvoštallet ahte váilevaš lea sámegiela gelbbolašvuoha, dahje maiddái hearckes gelbbolašvuoda birrasat. Váikko Gáivuotna lea vuoruhan ruđaid dainna ulbmilin ahte addit virgelobi bálkkáin bargiide vai váldet kurssa ja oahpu sámegielas leat dat unnán váikkuhan dasa sámástit iešguđet sektoriin.

Gáivuona suohkana gelbbolašvuodasáhus maid addá bargiide geat váldet oahppočuoggá kurssaid, ii maid oru váikkuheamen ahte sámegiela geavaheapmi lassána suohkanis. Dat lea maiddái hástaleaddji rekrutteret bargiid geain lea sámegiel gelbbolašvuoha iešguđet virggiide suohkanis.

Váilevaš sámegiela gelbbolašvuoha ja váttis rekrutteret sámegielat bargiid lea leamaš hástalus dan rájes go Gáivuotna šattai oassin sámegiela hálddašanguvlui, ja ii leat hástalus dušše Gáivuonas. Orru hástalus mii stuorru boahhteáiggis.

Mii oaidnit ahte eanet ja eanet surggiin gáibiduvvo sámegiel gelbbolašvuoha ja gilvu kvalifiserejuvvon sámegielat bargiid nalde stuorru.

Gáivuona suohkan lea iešguđetlágan doaibmabijut bidjan johtui vai duste váilevaš sámegielat gelbbolašvuoda: Giellasiida lágida sámegiel kurssaid iešguđet dásiide, ovttas Sámi allaskuvllain ja UiT, Norgga árttalaš universitehtain. Lassiin lea Giellasiida lágidan praktihkalaš giellafálaldaga dego giellalávgun ja sámegiel sárdnunkurssa. Lassin lea vel vejolaš ahte suohkana bargit sáhttet hospiteret sámegielat doaimmahusain eará suohkaniin. Mii eat leat goitge nagodan hahkat dárbbahušuvvon gelbbolašvuoda sámegielas.

Iešguđetlágan stipeandaortnegat suohkana bargiide leat maid álggahuvvon, maiddái sidjiide geat leat álbmotregistrerejuvvon Gáivuona suohkanis. Maŋemus ovdamearka lea giellamovttiidahttin stipeanda ohppiide joatkkaskuvllas geain lea sámegiella fágan, oahppodoarjja váhnenovddasteddjiide geain leat mánát sámi mánáidgárddis dahje vuodđoskuvllas, lagasolbmot váhneniidda geain lea demeansa ja earálágan stipeanddat dego

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

obbalaš oahppodoarjja ja stipeanda čadnon mánáidgárddeoahpaheaddji ja dábálašoahpaheaddjeohppui.

Árvoštallanraporttas (s.45) čujuha ahte nu go dáláš stipeandaortnegat leat biedgguid hábmejuvvon ja eai doaimma nu go galggaše. Stipeandaortnegiid ferte ollislaččat geahččat, ja geahččat vuoruhemiid ja organiserema vai buorebut dustejit Gáivuona otnáš giellahástalusaid.

	Doaibmajut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	<p>Gelbbolašvuodaplánen – sámeigiella Doaimmahusaid sámeigiella- ja kulturgelbbolašvuohhta galgá čielggaduvvot. Dan vuodul galgá ráhkaduvvot gelbbolašvuodaplána dainna ulbmilin ahte dáhkida sámeigiella- ja kulturgelbbolašvuoda, ja áiggi mielde hukset gelbbolašvuoda ossodagaide/doaimmahusaide maid sii dárbbahit. Dat gusto ollislaččat doaimmahusa ja vuodđuduvvo doaimmahusa dárbbuide, ja maddái čilge mo doaimmahus bidjá oahpahasgeainnu sámeigelas ovttaskas bargái.</p> <p>Gelbbolašvuodaplána lea vuodđun bálkkáin oaččut permišuvnna oassálastit kursii/ohppui/hospiteremii.</p> <p>Sámeigiella gelbbolašvuodálokten ferte olggobeale ortnegiid maddái vuhtii váldot omd. daid maid Stáhtahálddašeaddji Tromssas ja Finnmárkkus hálddaša (sámi lohkanlohpi) ja eará olggobeale juolludeamit mat sáhttet adnot dan ulbmilii.</p>	<p>Suohkanjodíheaddji ovttaskas sektorii</p> <p>Ossodatjodíheaddji</p> <p>Doaimmahusjodíhead djit</p>	Bušehta siskkobealde.
2	<p>Vuoruheapmi gelbbolašvuodálokten Čuovvovaš vuoruheamit bidjojit vuodđun oassálastit sámeigielat kursain/oahpus/hospiteremis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Goržži sámeigielat mánáidgárdi 	<p>Doaimmahusjodíhead djit</p> <p>Giellakonsuleanta</p>	Bušehta siskkobealde.
3	<p>Suohkan bargit – gelbbolašvuodálokten Suohkan bargit bistevaš virggiin lea vuoigatvuohhta oažžut permišuvnna bálkkáin oassálastit kursain/oahpus/hospiteremis sámeigielat doaimmahusain, ja maddái oassálastit sámeigielat arenain mat leat čadnon giellačuovvolepmái.</p>	<p>Suohkanjodíheaddji ovttaskas sektorii</p> <p>Ossodatjodíheaddji</p> <p>Doaimmahusjodíhead djit</p>	<p>Gelbbolašvuodálokten: 700 000</p> <p>Ovddasvástádus 436. — guovttegielatvuodadoarjja vuodđu- bálvalusloasi</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	<p>Oassálastin eaktuda čatnanáiggi suohkana njuolggadusaid vuodul.</p> <p>Suohkan gokčá bálkágoluid ovttaskas bargái, jus ii gávdno eará ruhtadeapmi omd. Oahppolohpi juolluduvvon Tromssa ja Finnmárkku stáhtahálldašeaddjis.</p> <p>Permišuvnnaáigi galgá oktiivástidit Giellasiidda gustovaš oahpu kursaplánain, ja muđui dan ektui mii lea sohppojuvvon bargi bajimuččain.</p> <p>Dáhkidit sámi giellagelbbolašvuoda huksema ovttaskas doaimmahusain lea gáibádus ahte bargi galgá sámástit eanet ja eanet aktiivvalaččat bargoárgabeaivvis dađistaga go loktana sámegiel gelbbolašvuhta.</p> <p>Ovttaskas doaimmahus ráhkada šiehtadusa kursaoasseváldiin mo atnit bargoárgabeaivvis giellagelbbolašvuoda maid alcces lea háhkan.</p>		
4	<p>Bargiid gielalaš čuovvoleapmi</p> <p>Giellaplána ovttaskas doaimmahussii ja ovttaskas bargái ja galget álggahuvvot sámegiella arenat mat lágiduvvojit siskkobealde bargoáiggi mii lea oassin bargi giella čuovvoleamis :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gáivuona ráđđeviesus • Gáivuona dearvvašvuodašiidas • Dálusvákki, Biertavári ja Goržži mánáidgárdiin <p>Giellaarena oassálastiin lea oassi strategiijas hukset sámegielat gelbbolašvuoda suohkana ossodagaide.</p>	Giellasiida	<p>Giellaarenat: 100 000</p> <p>Ovddasvástádus 437 – Giellasiida</p>
5	<p>Bálkálásáhus sámegiel gelbbolašvuoda ovddas</p> <p>Addojuvvo bálkálásáhus bargiide geain lea formála- ja reálagelbbolašvuhta sámegielas.</p> <p>Norbma lea ná:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 60 oč.: 20 000 • 50 oč.: 16 500 • 40 oč.: 13 500 • 30 oč.: 10 000 <p>Reála- ja eatnigiellagelbbolašvuhta sámegielas: 20 000. Gáibiduvvo ahte čađahuvvo giellateasta.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji ovttaskas sektorii</p> <p>Doaimmahusjođiheaddjit</p>	<p>Kompensašuvdna: 400 000</p> <p>Ovttaskas doaimmahusa iežas bušeahta siskkobealde.</p> <p>Bušeahta siskkobealde.</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	<p>Eaktun bálkálásáhusii lea ahte aktiivvalaččat atnit iežas sámegiell gelbbolašvuoda bargoárgabeaivvis. Eaktuda maiddá ahte bargi gii oažžu mávssu go oassálastá kurssain/oahpus/ ja oassalásta sámegielat arenain. Jfr Čuoggá Bargiid gielalaš čuovvoleapmi.</p> <p>Bargi geas lea njálmmálaš ja čálalaš formála- ja reála- ja eatnigiellgelbbolašvuota geadnegáhttu atnit dan gelbbolašvuoda iežas beaivválaš doaimmas.</p> <p>Jus bargi geas lea sámegiell gelbbolašvuota virgáduvvo hálddahušvirgái/prošeaktavirgái, de galgá gelbbolašvuota adnot čalmmustahttit sámegiela ossodagas/prošeavttas.</p>		
6	<p>Individuella giellaplána</p> <p>Dáhkidan dihte bissovašvuoda barggus hukset sámegiell gelbbolašvuoda ovttaskas bargái, ja bissovašvuota oahppogeidnui, gáibiduvvo ahte ráhkaduvvo individuella giellaplána.</p> <p>Individuella giellaplána lea mávssolaš barggus váldit bargi mielde vai šiehtadit/ságastallat mo sámegiela sáhttá atnit bargoárgabeaivvis, ja viidásit oahppogainnus.</p>	<p>Suohkanjodíheaddji ovttaskas sektorii</p> <p>Doaimmahusjodíhead djit</p> <p>Skovi hábmet: Sámegiela ja kultuvrra konsuleanta</p>	Bušehta siskkobealde.
7	<p>Sámegiella ja kultuvra fáddán siskkobealde suohkana ovttaskas doaimmahusaid</p> <p>Suohkandirektevrras lea ovddasvástádus ahte sámegiella ja kultuvra lea fáddán ovttá dain jahkásaš čeahkkimiin suohkana viiddiduvvon jodíheaddjijoavkkus.</p> <p>Suohkanjodíheaddjis ja doaimmahusjodíheaddjin lea ovddasvástádus ahte sámegiella ja kultuvra lea fáddán siskkobealde sin doaimmahusaid.</p> <p>Doaimmahusjodíheaddjis lea ovddasvástádus ahte sámegiella ja kultuvra lea fáddán doaimmahusa plánenbeivviin.</p>	<p>Kommunedirektør</p> <p>Suohkanjodíheaddji</p> <p>Ossodatjodíheaddji</p> <p>Doaimmahusjodíhead djit</p>	Bušehta siskkobealde.
8	<p>Diehtjuohkin stipeandaid- ja eará doarjjaortnegiid birra</p> <p>Gáivuona suohkan ráhkada diehtjuohkima dáláš stipeanda- ja doarjjaortnegiidda.</p> <p>Diehtjuohkin gusto suohkana, regionála ja</p>	<p>Ealáhuskonsuleanta</p> <p>Sámegiela ja kultuvrra konsuleanta</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p> <p>Muđui: Ovddasvástádus 436. — guovttegielatvuodadoarjja vuodđu- bálvalusloasi</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	<p>nasionála stipeanddaide- ja doarjjaortnegiidida. Diehtjuohkin bidjo suohkana ruovttusiidduide.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diehtjuohkin ohppiide 10. Luohkás ja joatkkaskuvlla maŋemus jagi ohppiide ahte lea vejolaš váldit oahpuid mas lea sámegeilla fágan ja dáláš báikkálaš, regionálalaš ja nasionalas doarjjaortnegiid birra. • Sáddejuvvojit – ođđajagimánus. • Diehtjuohkin Gáivuonas bargovejolašvuodaid birra. 		
9	<p>Oassálastit bargo- ja oahppomeassuin</p> <p>Gáivuona suohkan galgá aktiivvalaččat oassálastit bargo- ja oahppomeassuin, ja maddái sámi oahppoásahusain, diehtjuohkin dihte ahte Gáivuona suohkan lea guovttegielat suohkan, rekrutteret ja čatnat gelbbolašvuoda sámegeillas ja kultuvrras.</p>	<p>Suohkandirektevra</p> <p>Suohkanjođiheaddji ovttaskas sektorii</p>	Bušehta siskkobealde.
10	<p>Hárjehallanstudeanttat</p> <p>Galgá bargat ja heivehit (hárjehallansaji, orrunsaji jna) ahte oažžut universitehtain ja allaskuvllain hárjehallanstudeanttaid Gáivutnii geain lea sámegeiel gelbbolašvuhta.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji</p> <p>Bajásgeassin</p>	Bušehta siskkobealde.
11	<p>Rekrutteren</p> <p>Ráhkadit plána mo bargiid rekrutteret geain lea sámegeiel gelbbolašvuhta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diehtjuohkin dáláš báikkálaš, regionálalaš ja nasionala doarjjaortnegiid birra • Ruota ja Suopma (davvisámegeila guovlu) sisafievrredit Gáivuona suohkana rekrutterenstrategiijai. 	<p>Suohkandirektevra</p> <p>Suohkanjođiheaddji/ossodatjođiheaddji ovttaskas sektorii</p>	Bušehta siskkobealde.
12	<p>Almmuhit virggiid</p> <p>Suohkana virgealmmuhusain galgá máhttu sámegeillas ja kultuvrras lea oassin kvalifikašuvnnaide.</p> <p>Jođiheaddjivirggit ohccit geain lea máhttu sámegeillas ja kultuvrras vuoruhuvvojit.</p> <p>Eará virggiide galget ohccit geain lea sámegeilla ja kultuvra vuoruhuvvot jus muđui lea dássásaš eavttut.</p>	<p>Suohkandirektevra</p> <p>Suohkanjođiheaddji/ossodatjođiheaddji ovttaskas sektorii</p> <p>Bálká/bargiid</p>	Bušehta siskkobealde.

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	<p>Muhtin virggiide lea sámegiella gáibádus.</p> <p>Suohkana sámi ásahusain lea sámegiella gáibádus.</p> <p>Jus ii deavdde gáibádusa sámegiela gelbbolašvuhtii, de geatnegahtto váldit 30 oč 2 jagi sisa dan rájes go álggii virgái.</p>		
13	<p>Dialogakafea</p> <p>Lágitit jeavddalaččat dialogakafea báikkálašálbmogiin maiddái boazodoalloorohagain, maiddái digitálalaččat, gulahallan dihte gielladoaimmaid ja giellafálaldat hástalusaid birra, dárbbuid ja sávaldagaid.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji ovttaskas sektorii</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>
14	<p>Gáivuona suohkan doarjjaortnegat – sámegiella</p> <p>Gáivuona suohkanis leat mánga doarjjaortnega čadnojuvvon sámegillii.</p> <p>Dáláš doarjjaortnegiid geahččat ja ođasmahttit dainna ulbmilin ahte nannet ortnegiid vai stimulerejit oahppat sámegiela ja rekrutteret sámegielat bargiid buot suohkana doaimmahaide.</p>	<p>Giellakonsuleanta</p> <p>Suohkanjođiheaddji ovttaskas sektorii</p>	<p>Stipeanda: 300 000</p> <p>Ovddasvástádus 435. — guovttegielatvuodadoarjja giellaovdánahttinooassi</p>

4.4 Dearvvašvuođa- ja fuolahusbálvalus

Ulbmil: Dearvvašvuođa- ja fuolahusbálvalus

Gáivuona suohkan galgá bargat čalmmustahttit ja ovdánahttit sámegiela ja kultuvrra dearvvašvuođa- ja fuolahussektoris.

Aktiivvalaččat bargat cegget sámegielat arenaid bargiide ja ássiide, ja maiddái loktet sámegiel gelbbolašvuođa, earenoamážit Gáivuona dearvvasvuođasiiddas.

FOTO: ELISABETH JENSEN

Okta ulbmil lea dáhkidit buori dearvvašvuođa- ja fuolahusbálvalusa sámi álbmogii. Danne lea dárbblaš ahte dearvvašvuođa- ja fuolahusbálvalusas lea gelbbolašvuohta sámegielas, ja maiddái máhttu ja ipmárdus báikkálaš kultuvrii. Dassáži go olahit dohkálaš sámegiel gelbbolašvuođa bargiid gaskkas de fertet heivehit nu ahte kvalifiserejuvvo dulkka atnit bálvalusas.

Vai sáhttit sámegielaid dustet sámegillii. Bálvalusa álggaheami oktavuodas galgá diehtjuohkin dan birra ahte lea, maiddái njálmálaččat, riektit sámástit dearvvašvuođa- ja fuolahusbálvalusas.

Bargojuvvo sierra plánan mas deattuhuvvo sámegiella ja kultuvra dearvvašvuodasektoris. Gáivuona suohkanis lea otne ovttasbargu Buhcciidruovttu ja Ruovttubálvalus ovddidanguovddážin (USHT), Troms. Prošeakta loahpahuvo 2023. “Dearvvašvuođa- ja fuolahusbálvalusat sámi álbmogii” prošeavtta olis leat čađahuvvon iešguđetlágan prošeavttat dego historjáseminára, máhttolokten hospiterema bokte, čalmmustahtti sámi duoji, ceggen duodjelanja dearvvašvuođasiidii, lágiduvvon “dovddanmátki” vuorasiidda. Álggahan ovttasbargu Giellasiiddain dainna ulbmilin ahte sámegiela čalmmustahttit ja maid sámástit eambo buohcciidsiiddaossodagain. Dearvvašvuođasiiddas lágiduvvo 1 mánus sámi/dáru sálbmalávlun, ja maiddái álggahuvvon ortnet sámi sárdnunoimái, guktii mánus.

Visjona árvoštallamis bohtá ovdán ahte bargiin dearvvašvuođa- ja sosiálasektoris lea mángasis oassemáhttu sámegielas. Máhttu ii adno (s.50). Bargit vásihit leat unnán arenat gos sáhttet praktiseret sámegiela (s. 23). Geavaheaddiguorahallamis smihttojuvvo maiddái dan birra go árvoštallo ahte sámegiel gelbbolašvuohta lea unnán (s.24).

Dearvvašvuođaguovddáš gessojuvvo positiivvalaččat ovdán go leat ollugat geat servet sámi doaimafálaldagaide (s. 50).

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

Doavttirbálvalusas lea otne okta sámegeielat fástadoavttir. Doavttirbálvalusas ja dearvvašvuodabuohccedivššárbbálvalusas lea muhtin bargin lea oassegelbbolašvuohhta sámegeielas.

	Doaimbajut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	<p>Dearvvašvuoda- ja fuolahusplána</p> <p>Sámegeiella ja kultuvra galgá fievrreduvvot ja čalmmustahttot čielgasit dearvvašvuoda- ja fuolahusplána barggus. Dat gusto sihke plána olgguldas rámmaide ja iešguđet fáttáide/doaimbasurggiide maid plána fátmasta.</p>	Suohkanjođiheaddji dearvvašvuoda- fuolahus	Bušehta siskkobealde.
2	<p>Gelbbolašvuodaplánen – sámegeiella</p> <p>Doaimmahusaid sámegeiella- ja kulturgelbbolašvuohhta galgá čielggaduvvot. Dan vuodul galgá ráhkaduvvot gelbbolašvuodaplána dainna ulbmilin ahte dáhkida sámegeiella- ja kulturgelbbolašvuoda, ja áiggi mielde hukset gelbbolašvuoda ossodagaide/doaimmahusaide maid sii dárbbahit. Dat gusto ollislaččat doaimmahusa ja vuodđuduvvo doaimmahusa dárbbuide, ja maiddái čilge mo doaimmahus bidjá oahpahušgeainnu sámegeielas ovttaskas bargái.</p> <p>Gelbbolašvuodaplána lea vuodđun bálkkáin oaččut permišuvnna oassálastit kursii/ohppui/hospiteremii.</p> <p>Sámegeiella gelbbolašvuodalokten ferte olggobeale ortnegiid maiddái vuhtii váldot omd. daid maid Stáhtahálddašeaddji Tromssas ja Finnmárkkus hálddaša (sámi lohkanlohpi) ja eará olggobeale juolludeamit mat sáhttet adnot dan ulbmilii.</p>	Suohkanjođiheaddji dearvvašvuoda- fuolahus Doaimmahusjođi- headjit.	Bušehta siskkobealde.
3	<p>Sámi dearvvašvuodafágalaš oahppu</p> <p>Ovttas Sámi allaskuvllain bargat mii cegget oahpahušdagu čadnon sámi buohccedivššárohppui vai studeanttat sáhttet kombineret oahpu bargguin.</p>	Suohkanjođiheaddji dearvvašvuoda- fuolahus Suohkanjođiheaddji Bajásšaddan	Bušehta siskkobealde.
4	<p>Sámegeiella ja kultuvrra čalmmustahttit</p> <p>Dearvvašvuodasiiddas galgá láchit čalmmustahttit sámegeiella omd. Álggahit sámegeielat arenaid, henget sámegeielat plakáhtaid ja eará vugiid bokte čalmmustahttit sámegeiella ja kultuvrra, nugo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sámegeielat sárdnunolmmái, 2x mánnui • Sámi duoji čalmmustahttit • Oastit girjjálašvuoda, filmmaid ja eará materiálaid 	Suohkanjođiheaddji dearvvašvuoda- fuolahus PRO-jođiheaddjit.	Doaimbaidjui: 200 000 Ovddasvástádus 435. – guovttegeielatvuoda- doarjja giellaovddidanoassi

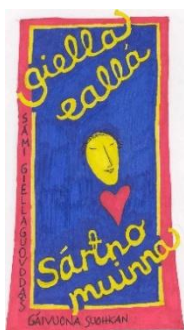
HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	<ul style="list-style-type: none"> • Materiálaid ráhkadit plakáhtaid • Duodjekafea vuorasiidda 		Ja ovddasvástádus 437 – Giellasiida doaimmadoarjja.
5	<p>Dearvašvuoda ja fuolahusa bargiide heivehit sámegeiela</p> <p>Láhčit dili nu ahte sámegeiela čalmmustahtto ja ahte lea vejolaš sámástit iešguđetlágan diliin ja arenain, sihke beaivválaš doaimmain ja iešguđetlágan lágidemiin, nugo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giellaarenat bargiide. 	Suohkanjodiheadji dearvašvuoda- fuolahus PRO-jodiheadjit.	Doaimbaidjui: 50 000 Ovddasvástádus 437 – Giellasiida doaimmadoarjja.
6	<p>Lágideamit</p> <p>Sámegeiela galgá čalmmustuvvot Dearvašvuodasiidda lágidemiin. Dulkojuvvo go lea dárbu. Lágideamit sáhttet leat dego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sámi/dáru sálmalávlun – 1 mánu • Lávlun- ja máinnasboddu • Dovdomátki vuorasiidda 	Suohkanjodiheadji dearvašvuoda- fuolahus Ossodatjodiheadjit	Jorgaleapmi/dulkon: 5 000 Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda- doarjja vuodđu- bálvalusloasi ja ovddasvástádus 437 – Giellasiida doaimmadoarjja. Doaimbaidjui: 200 000 Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuoda- doarjja giellaovddidanoassi
7	<p>Dulkon – doavttirbálvalusas</p> <p>Čađahit konsultašuvnnaid sámegeilli go lea dárbu – ja ii leat báikkis sámegeilat bargi, de adno dulka.</p>	Suohkanjodiheadji dearvašvuoda- fuolahus Suohkandoavttir	Bušehta siskkobealde.
8	<p>Diehtjuohkin</p> <p>Bálvalusa álggaheami oktavuodas galgá diehtjuohkin dan birra ahte lea, maddái njálmmálaččat, riektit sámástit dearvašvuoda- ja fuolahusbálvalusas.</p>	Suohkanjodiheadji dearvašvuoda- fuolahus / Doaimmahusjodihe addjit	Bušehta siskkobealde.
9	<p>Jorgalit KF-skoviid (iešhálddašančoavddus)</p>	Suohkanjodiheadji dearvašvuoda- fuolahus	Mielddusin oasis “Jorgaleapmi

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	KF-skovit maid suohkan atná galget maiddá i jorgaluvvon sámegillii. Áinnas ovttas eará giellahálddašanguovllu suohkaniiguin.	Giellakonsuleanta	njuolggadusaid, almmuhusaid, skoviid”
10	Čalmustahttin Sámegielat áviissat ja eará sámegiel lohkašat galget gávdnot suohkana ásašain ja boddolanjain.	Suohkanjođiheadji dearvvašvuoda-fuolahus / Doaimmahusjođiheadjit	Abonnement: 8 000 Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuoda-doarjja vuoddu-bálvalusloasi
11	Diehtujuohkin mánggagielatvuoda birra – dearvvašvuodastašuvnnas Mánábearrašiidna galgá diehtujuohkin addot guovtte- ja mánggagielatvuoda birra ovdal go máná lea riegádan. Váhnenoovdasteaddjiide galgá addot diehtujuohkin vuoigatvuoda birra oahppat ja ovdánahttit sámegiela mánáide.	Suohkanjođiheadji dearvvašvuoda-fuolahus Dearvvašvuoda Buohccidivššár jođiheadji	Bušehta siskkoaldea.
12	Prošeavttat Prošeavttaid sáhtta ohcan fáttmasta maiddá guovttegielatdoarjja ovddidanoasi – 3-jagi doaimmaplána.	Suohkanjođiheadji dearvvašvuoda-fuolahus Doaimmahusjođiheadjit	Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuodadoarjja giellaovddidanoassi

4.5 Bajásšaddan

KJELLAUG ISAKSEN
RÁHKADAN/GIELLASIIDA

Mánáidgárdi ja skuvla leat mávssolaš arenat ealli sámegillii. Gáivuona suohkan mánáidgárdde- ja skuvlaeaggádin lea guovddáš aktevra láchit bálvalusfálaldaga nu ahte báikkálaš kultuvra gaskkustuvvo, ja maiddá sámi kultuvra ja giella.

Danne lea mávssolaš ahte atnit kulturelemeanttaid iežamet guovlluin, eat ge fievrret viidáseabbo eará guovlluid kulturhámi. Dat sáhtta váikkuhit eanet mánggabealat ipmárdusa kulturhámiide ja kultuvrralaš ovdanbuktinhámiid mat gávdnojit min báikkálašservodagain ja min regiovnnas, ja maiddá váikkuhit čevaláivuoda ja gullelašvuoda iežamet kultuvrii ja iežamet guvlui.

Gáivuonas leat iešguđetlágan doaimmabijut mat gustojit bargiide ja mánáidgárdde mánáide ja vuodđoskuvlla ohppiide. Sámegiel kurssat ja oahput Giellasiidda olis leat vuoruhuvvon barggut. Giellasiidda, okto ja ovttas earáiguin suohkana doaimmahusaiguin, leat fállan iešguđetlágan sámegiel arenaid mánáide ja nuoraide: Beavvečivggat, Giellabadji, giellaleairrat dahje maiddá prošeavttat filmma, musihka ja duoji

bokte. Giellasiida lea leamaš giellaresursan mánáidgárddiide ja Olmmáivákki skuvlii. Sámedikki ovdánahttindoarjaga ja earenoamáš mánáidgárdedoarjaga bokte leat ruhtadan 60 % giellaresursa mii lea doaibman Dálusvákki, Biertavári ja Goržži mánáidgárddiin. Seamma doarjjoortnega badjel lea álggahuvvon bálkábuhtadus mánáidgárdde ja vuodđoskuvlla váhnenovddasteddjiide geat ohppet sámegiela.

Visjona árvoštallanraporta geassá ovdán ahte unnán mánáin mánáidgárddis ja vuodđoskuvllas lea sámegiella ruovttugiellan. Vástida dasa ahte unnán váhnemin lea sámegiella vuosttašgiellan. Mánáidgárddi ja skuvlla olggobealde leat unnán arenat gos sámástit. Čujuhuvvo maidái ahte giellagelbbolašvuohta lea hearckes dilis ja ahte lea hástalus rekrutteret sámegielat bargiid.

Ovdalis dadjon Giellasiida lea váldo lágideaddji ja fállorit iešguđetlágan gielladoaibmabijut mánáidgárddiin ja vuodđoskuvllas, Dáhkko vai helbe váilevaš sámegiel gelbbolašvuođa dili mánáidgárddiin. Ulbmil ferte leat ahte doaimmahusat áiggi mielde gealbboloktemin huksejit sámegiel gelbbolašvuođa iežaset bargiin ja aktiivvalaččat rekrutterejit sámegielat bargiid. Goržži mánáidgárddi bargin lea earenoamáš mávssolaš ahte sis lea dárbbalaš sámegiel gelbbolašvuohta vai sámegiella áiggi mielde šaddá mánáidgárddi váldogiella.

4.5.1 Mánáidgárdi

Ulbmil: Mánáidgárdi

Goržži mánáidgárddi bargit ja mánát galget dađistaga oahppat sámástit mánáidgárddis. Ulbmil lea ahte sámegiella dađistaga šaddá doaibmi nubbegiellan lassin dárogilli.

Dálusvákki mánáidgárdi ja Biertavári mánáidgárdi: Sámegiella galgá oainnusin leat mánáidgárdeárgabeaivvis.

Bargiide ja mánáide galgá sámegiella ja kultuvra leat oahpis.

FOTO: OLDERDALEN BARNEHAGE /
DÁLUSVÁKKI MÁNÁIDGARDI

Gáivuonas leat golbma mánáidgárddi. Mánáidgárddit leat Dálusvákkis, Biertaváris ja Olmmáivákkis. Goržži mánáidgárdi Olmmáivákkis lea mearriduvvon sámi mánáidgárdi. Dálusvákkis ja Biertaváris lea dárogiella bargogiellan, muhto gaskkustit sámegiela ja kultuvrra lea mávssolaš oassi mánáidgárdeárgabeaivvis. 2019 mearriduvvui ahte Goržži mánáidgárdi lea sámi mánáidgárdi, muhto maidái sis lea dárogiella bargogiellan. Gelbbolašvuohta bargiid gaskkas lea iešguđetlágan maidái Goržži mánáidgárddis.

Sámegeiella adno iešguđet dilálašvuodain nugo dearvvahit, boradettiin, gárvodettiin ja čoagganeami oktavuodas – muhto lea vel guhká ovdal go Goržži mánáidgárddis lea sámegeiela bargogiellan ja gulahallangiellan bargiid ja mánáid gaskkas.

Buot Gáivuona mánáidgárddiin galgá leat buorre fágalaš fálaldat čadnon sámegeillii ja kultuvrii. Fálaldaga lea mávssolaš čalmmustahttit, nannet ja ođastit dakko bokte ahte jodiheaddjit ja bargit ovttaskas mánáidgárddis ieža leat ovddasduvdit, ja earenoamážit sámegeiela gaskkusteamis.

Goržži mánáidgárdi, sámi mánáidgárdin lea okta dain mávssoleamos doaibmabijuin Gáivuonas dáhkidit eanet sámegeiel geavaheddiid ja ohppiid rekrutteret vuodđoskuvlla vuosttaš luohkkái. Ulbmil lea nannet ja ovdánahttit fálaldaga. Mihttu lea bargat dan nala ahte doaibmamodealla gos sámegeiella lea váldogiella ja dárogiella dušše veahkkegiella dárbu mielde ja gulahallan váhnenovddasteaddjin gii ii hálddaš sámegeiela. Dat eaktuda ahte mánát Goržži mánáidgárddis dađstaga sámástit mánáidgárddis, nu ahte sámegeiella šaddá eanet ja eanet oainnusin sihke mánáidgárddi mánáin ja bargin.

Danne ferte aktiivvalaččat movttiidit gelbbolašvuodáloktema mánáidgárddiin, ja earenoamážit Goržži mánáidgárddis, dainna ulbmilin ahte nannet sámi giellagelbbolašvuoda mánáidgárddiin.

Bargiin ferte nannet báikkálaš ja sámi kultuvrra máhtu obbalaččat, ja maddái guovttegielatvuoda máhtu.

Visjona árvoštallanraporta čujuha ahte hástalus buot mánáidgárddiin lea váilevaš sámegeielat bargit ja pedagogat. Vaikko ollugat leat čađahan sámegeiel kurssa, goitge eanemus dárustit gaskaneaset bargit (s. 26/27). Geavaheaddjiguorahallamat mánáidgárddis maddái speadjalastá váilevašvuoda sámi giellagelbbolašvuoha bargiin mánáidgárddiin.

Vai olahit mihttu sámegeiela atnit eanet suohkana mánáidgárddiin, de ferte bargojuvvot gelbbolašvuodáloktema bargiin ja rekrutteren viggamuša nala garrasabbot ja ulbmillaččat. Nu ahte mánáidgárddit maddái sámegeiela dáfus leat eanet iešbirgejeddjit.

Čujuhuvvo maddái ahte lea unnán dahje ii oba ge leat gulahallan gaskkal mánáidgárddiid ja skuvllaid go mánát álget skuvlii. Ii leat maid fuomášupmi mánáide geain leamaš mánáidgárddis sámegeiella ja ahte dainna joatkkit skuvllas. (s.26). Stuorimus luohpan dáhpáhuvá go sirdet gaskkal mánáidgárddi ja skuvlla (s.18). Daddjo maddái ahte leat oalle stuora beroštupmi ahte dáláš mánáidgárdde mánáin galgá sámegeieloahpamus go álget skuvlii. (s. 31). Ii guoskka dušše mánáide Goržži mánáidgárddis. Mii diehtit ahte váldodeaddu ohppiin geain lea sámegeiella fágan leat Olmmáivákkis, orru maddái leamen vejolaš ahte lassánit sámegeiel oahppit Dálusvákkis.

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	Doaimbajut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	<p>Plánabargu</p> <p>Giella- ja kulturplána: Buot mánáidgárddiin galgá iežas giella- ja kulturplána mas čalmmustahttet mo áigut bargat sámejielain ja kultuvrrain.</p> <p>Sámi giellaplána – mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii – sirdin dan gaskka, meannuduvvon HOO 1.02.18, sak 7/18: Sámejiella galgá fátmastuvvot ja čalmmustahttot Sámi giellaplána – mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii – sirdin dan gaskka. Dáhkidan ja heivehan dihte ahte sámejiela čuovvoluvvo mánáidgárddi – skuvlla sirdin dan gaskka.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji</p> <p>bajásšaddan</p> <p>Mánáidgárdejođiheaddjit</p>	Bušehta siskkobealde.
2	<p>Gelbbolašvuodaplánen - sámejiella</p> <p>Doaimmahusaid sámejiella- ja kulturgelbbolašvuoha galgá čielggaduvvot. Dan vuodul galgá ráhkaduvvot gelbbolašvuodaplána dainna ulbmilin ahte dáhkida sámejiella- ja kulturgelbbolašvuoda, ja áiggi mielde hukset gelbbolašvuoda ossodagaide/doaimmahusaide maid sii dárbbahit. Dat gusto ollislaččat doaimmahussii ja vuodđuduvvo doaimmahusa dárbbuide, ja maddái čilge mo doaimmahus bidjá oahpahušgeainnu sámejielas ovttaskas bargái.</p> <p>Gelbbolašvuodaplána lea vuodđun bálkkáin oaččut permišuvnna oassálastit kursii/ohppui/hospiteremii.</p> <p>Sámejiella gelbbolašvuodálokten ferte olggobeale ortnegiid maddái vuhtii váldot omd. Daid maid Stáhtahálddašeadji Tromssas ja Finnmárkkus hálddaša (sámi lohkanlohpi) ja eará olggobeale juolludeamit mat sáhttet adnot dan ulbmilii.</p> <p>Čujuhuvvo maddái S-ášši 27/19 mánáidgárdestruktuorra Olmmáivákkis mas mearriduvvui ahte Goržži mánáidgárddi lea sámi mánáidgárddi. Muđui mearriduvvui ahte galgá ráhkaduvvot gelbbolašvuodálokten plána mii dáhkida ja rekruttere bargiid geain lea sámejiella- ja kulturgelbbolašvuoha.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji</p> <p>bajásšaddan</p> <p>Mánáidgárdejođiheaddjit</p>	Bušehta siskkobealde.

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

3	<p>Sámi giellagelbbolašvuohta:</p> <p>Dálusvákki mánáidgárdi ja Biertavári mánáidgárdi: Mihttu lea ahte bargit dovdet bures sámegeiela ja kultuvrra.</p> <p>Goržži mánáidgárdi: Buot bargit bistevaš virggiin galget oassálastit sámegeiela oahpahušgeainnus mii dáhkida mánáidgárdái unnimus meari sámegeielas mánáidgárdeárgabeaivvis. Vuodđun dasa lea ahte Goržži mánáidgárdi lea sámi mánáidgárdi.</p>	Mánáidgárddejođihead djít	Ovddasvástádus 436. – – guovttegielatvuodádoarjja vuodđu- bálvalusloasi
4	<p>Goržži mánáidgárdi: Sámegeielat resursaolbmot</p> <p>Mánáidgárdi sámegeielfálaldat nannejuvvo. Dassáži mánáidgárdi barget hálddašit sámegeiela, de rekrutteret giellahárjehalliid liige giellaresursan mánáide ja bargiide.</p>	Suohkanjođihead djít bajásšaddan Mánáidgárddejođihead djít	510 000 Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuodá- doarjja vuodđu- bálvalusloasi
5	<p>Fágabeaivvit</p> <p>Fágabeaivviide galgá láhččojuvvot, sámegeielas ja báikkálaš kultuvrras, nugo lávlun, musihkka, drámá, dáidda ja duodji.</p> <p>Fágabeaiviid galgá maiddái fállat suohkana eará doaimmahaide, dego bajásšaddan ja dearvvašvuohta.</p>	Doaimmahusjođihead djít kulturskuvla, bajásšaddan ja dearvvašvuohta Giellasiida	Bálkáruđat – ovttaskas doaimmahas. Sisdoallu: 50 000 Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuodádoarjja giellaovddidanoassi Ovddasvástádus 437. Giellasiida
6	<p>Pedagogalaš bargit</p> <p>Ovttas Sámi allaskuvllain bargat mii cegget oahpahušdagu čadnon sámi mánáidgárddeoahpaheadji ohppui vai studeanttat sáhttet kombineret oahpu barguin.</p>	Suohkanjođihead djít bajásšaddan Suohkanjođihead djít dearvvašvuohta ja fuolahus	Bušehta siskkobealde.
7	<p>Goržži mánáidgárdi: Ulbmilmihttu sámegeielas</p> <p>Mánáidgárdde álgima oktavuodas galgá čađahuvvot ságastallan váhnenovdasteaddjin makkár ulbmilmihttu lea máná sámegeielain.</p>	Suohkanjođihead djít bajásšaddan Mánáidgárddejođi- headjit	Bušehta siskkobealde.

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

8	<p>Buresboahitin páhkka</p> <p>Mánáidgárdde álgima oktavuodas galgá mánnái addot buresboahitin sámeziel páhkka man sisdoallu lea:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sámeziel lávlungihpa • Árgabeaisárdnumii listu sámeziel sániid ja dadjanvugiid • Laminerejuvvon plánšat sániin čadnon borramii, gárvodeapmái jna. 	<p>Suohkanjođiheadji bajásšaddan</p> <p>Mánáidgárddejođiheadjit</p> <p>Giellasiida</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p> <p>Ovddasvástádus 436. – guovttegielatvuodadoarjja vuodđubálvalusloasi</p> <p>Ovddasvástádus 437. – Giellasiida</p>
9	<p>Diehtujuohkin – sámi mánáidgárdefálaldaga birra</p> <p>Diehtujuohkin vejolaš sámezielat mánáidgárdefálaldaga birra galgá váhnenovddasteaddjiide addot. Almmuhuvvo dearvvasvuodastašuvnnas ja mánáidgárdde válljema oktavuodas.</p>	<p>Suohkanjođiheadji bajásšaddan</p> <p>Mánáidgárddejođiheadjit</p> <p>Suohkanjođiheadji dearvvasvuhta</p> <p>Dearvvasvuodabuohccedivššár</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>
10	<p>Diehtujuohkin – sámeziel oahpahus vuodđoskuvllas</p> <p>Diehtujuohkin vuoigatvuhta sámezielat oahpahussii vuodđoskuvllas galgá váhnenovddasteaddjiide addot. Diehtujuohkin galgá addot buori áiggis ovdal vuodđoskuvla álgima.</p>	<p>Suohkanjođiheadji bajásšaddan</p> <p>Mánáidgárddejođiheadjit</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>
11	<p>Jorgalit KF-skoviid (iešhálddašančoavddus)</p> <p>KF-skovit maid suohkan atná galget maiddá jorgaluvvon sámegeilli. Áinnas ovttas eará giellahálddašanguovllu suohkaniiguin.</p>	<p>Suohkanjođiheadji dearvvasvuodafuolahus</p> <p>Giellakonsuleanta</p>	<p>Miiddusin oasis “Jorgalepmi njuolggadusaid, almmuhusaid, skoviid”</p>
12	<p>Prošeavttat</p> <p>Prošeavttaid sáhtta ohcan fáttmasta maiddá guovttegielatdoarjja ovddidanoasi – 3-jagi doaimaplána.</p>	<p>Suohkanjođiheadji bajásšaddan</p> <p>Mánáidgárddejođiheadjit</p>	<p>Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuodadoarjja giellaovddidanoassi</p>

4.5.2 Vuodđoskuvla

Ulbmil: Vuodđoskuvla

Galgá bargojuvvot nannet sámeziel oahpahusa vai šaddá doaibmi nubbejiellan lassin dárogillii ohppiide geat váldet sámeziela 1, 2 ja 3 vuodđoskuvllas.

Oahppit galget muđui bures dovdat sámeziela ja kultuvrra.

FOTO: GIELLASIIDA / SAMISK
SPRÅKSENTER

Giellabargu mánáidgárddis ja skuvllas lea mávssolaš fáktor seailluhit ja nannet sámeziela ja kultuvrra. Mánáidgárddis ja skuvllas šaddá erenoamáš funkšuvdna go dat guokte ásahusa leaba Gáivuonas mávssolaš sámeziel oahpahusa aktevrrat.

Danne lea mávssolaš ahte skuvla sáhtta fállat kvalitehtalaš ja doaibmi sámezieloahpahusa nu ahte eanebut háliidit oahppat sámeziela ja maiddá easttadit luohpama sámeziel fágas.

Gáivuonas lea mihttu addit buori sámeziel fálaldaga buot ohppiide geat dan háliidit 1.-10. luohkkáin. Dat eaktuda ahte mis leat sámeziel oahpaheaddjit geain lea ollislaš giella ja pedagogalaš gelbbolašvuolta, lassin oahpaheddjiide geain lea obbalaš báikkálaš- ja servvodatgelbbolašvuolta.

Gáivuonas lea guokte almmolaš skuvlla Dálusvákkis ja Olmmáivákkis. Dálusvákkis oahpahuvo sámeziella 2 ja sámeziella 3. Olmmáivákki skuvllas oahpahuvo sámeziella 1, sámeziella 2 ja sámeziella 3.

Olmmáivákkis skuvllas leat eanemus sámezieloahppit. 2020/21 skuvlajagi lei 73% ohppiin sámeziel oahpahu, 5% das lei sámeziella vuosttašgiellan. Dálusvákki skuvllas lei lohku 10% , ii ovttaga oahppis lean sámeziella vuosttašgiellan (s. 40). Fuomášuhttit ahte muhtin váhnenovddasteaddjit eai loga iežaset gullán dieđu/fálaldaga sámeziel oahpahu birra (s.34). Vaikko lea unna proseantaoasáš, lea goitge mávssolaš ahte diehtujuohkin vuodđoskuvlla sámeziel oahpahu vejolašvuoda birra joksá buot váhnenovddasteddjiid buori áiggis ovdal go mánná álgá skuvlii.

Vuodđoskuvlla sámeziel ohppiid lohku lea lassánan dásedit 2000-logu rájes. Sámeziel ohppiid váldo lassáneapmi lea Olmmáivákki skuvllas. Vásáhus leat ahte oahppit geat álget sámezielain sii jotket olggos nuoraidskuvlla dainna. (s. 18).

Alla lohku ohppiin geain lea sámeziella fágan duodaštuvvo maiddá giellamovttiidanstipeandda ohcamiid bokte go joatkkaskuvlla oahppit geat leat Gáivuonas eret ohcet, sii leat čađahan vuodđoskuvllas Olmmáivákkis.

Dálusvákkis skuvllas vásihit ahte oahppit geain lea sámegiellan fágan, luhpet eret sámegielas ovdal go skuvlaáigodat leat loahpahuuvon. Giellaoahpahusa kvalitehta lea váikkuhan dasa ahte luhpet sámegielas (s. 33).

Olmáivákki skuvla addá oahpahus sámegiella vuosttašgiellan (sámegiella 1). Sámegiella oahpahuvo ovttaskas/muhtin fágain, muhto praktihkalaš fágain čuvvot oahpahusa dárogilli nugo muđui ceahkki. Geavaheaddjiguorahallamat árvvoštallet oahpaheaddjiin alla gelbbolašvuohta muhto oahpahusa kvalitehta goitge ii árvvoštallo buorren. Sáhtta leat oktavuoha dainna ahte vásihuvvojit unnán diimmut sámegiel oahpahusas (s. 37). Soames váhnenovddasteaddjit váillahit ahte sámegiella adno lassin maiddái praktihkalaš fágain, vai šaddá stuorat hárváneapmi sámegielas (s. 38). Olu oahppit luhpet sámegiella vuosttašgiella oahpahusas. Dasa váikkuha sihke fágalaš- ja sosiála biras.

Sámegiella nubbingiellan (sámegiella 2) galgá oahpahuuvot 2 diimmu vahkkus. Fága galgá váikkuhit nu ahte oahppit sáddet sámegielagat. Dálusvákki skuvlla fállá viiddiduvvon sámegiella 2 sidjiide geat eai háliit sámegiella 1, muhto goitge eanet sámegiella go dan mii vuordu sámegiella 3. Vásihus Gáivuonas ja eará suohkaniin lea ahte diibmolohku lea beare unnán ahte sámegiella šaddá doaibmi nubbingiellan dárogillii lasiin.

	Doaibmabijut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	<p>Plánabargu</p> <p>Vuođđoskuvllain galget leat jahkeplánat mat fátmmastit ja čalmmustahttet mo skuvla áigu bargat sámegielain ja kultuvrrain.</p> <p>Sámi giellaplána – mánáidgárddiide ja vuođđoskuvlii – sirdin dan gaska: Sámegiella galgá fátmmastuvvot ja čalmmustahttet Sámi giellaplána – mánáidgárddiide ja vuođđoskuvlii – sirdin dan gaska. Dáhkidan ja heivehan dihte ahte sámegiella čuovvoluvvo mánáidgárddi – skuvlla sirdima oktavuodas.</p>	<p>Suohkanjodíheadji bajásšaddan</p> <p>Rektor</p> <p>Mánáidgárddejodíheadji</p>	<p>Bušehta siskobealde.</p>
2	<p>Gelbbolašvuođaplánen – sámegiella</p> <p>Doaimmahusaid sámegiella- ja kulturgelbbolašvuohta galgá čielggaduvvot. Dan vuođul galgá ráhkaduvvot gelbbolašvuođaplána dainna ulbmilin ahte dáhkida sámegiella- ja kulturgelbbolašvuođa, ja áiggi mielde hukset gelbbolašvuođa ossodagaide/doaimmahusaide maid sii dárbbahit. Dat gusto ollislaččat doaimmahusa ja vuođđuduvvo doaimmahusa dárbbuide, ja maiddái čilge mo</p>	<p>Rektor</p>	<p>Bušehta siskobealde.</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	<p>doaimmahus bidjá oahpahusgeainnu sámegeielas ovttaskas bargái.</p> <p>Gelbbolašvuodaplána lea vuodđun báلكkáin oaččut permišuvnna oassálastit kursii/ohppui/hospiteremii.</p> <p>Sámegeiela gelbbolašvuodálokten ferte olggobeale ortnegiid maiddái vuhtii váldot omd. daid maid Stáhtahálddašeaddji Tromssas ja Finnmárkkus hálddaša (sámi lohkanlohpi) ja eará olggobeale juolludeamit mat sáhttet adnot dan ulbmilii.</p>		
3	<p>Pedagogalaš bargit</p> <p>Ovttas Sámi allaskuvllain bargat mii cegget oahpahusdagu čadnon sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeohppui, sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeohppui ja sámi buohccidivššárohppui vai studeanttat sáhttet kombineret oahpu bargguin.</p>	<p>Suohkanjodiheaddji bajásšaddan</p> <p>Suohkanjodiheaddji dearvvašvuhta ja fuolahus</p>	<p>Bušehta siskobealde.</p>
4	<p>Sámegeiel oahpahus</p> <p>Bargat viiddidit vuodđoskuvlla 2. giellafálaldaga vai sámegeiela oahpahuvo eanet fágain.</p>	<p>Suohkanjodiheaddji bajásšaddan</p> <p>Rektor</p>	<p>Bušehta siskobealde.</p>
5	<p>Sámegeiela giellastimuleren</p> <p>Álggahit ovttasbarggu eará skuvllaiguin, lonuhallama, giellamátkkit ja giellalávgun sáhttet leat veahkkeneavvut giellastimuleremii buot Gáivuona vuodđoskuvlla ohppiide.</p>	<p>Suohkanjodiheaddji bajásšaddan</p> <p>Rektor</p>	<p>Bušehta siskobealde.</p> <p>Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuoda doarjja giellaovddidanoassi</p>
6	<p>Olmáivákki skuvla - Resursaskuvla</p> <p>Álggahit barggu cegget Olmáivákki skuvlla sámi resursaskuvlan jfr. NÁČ 2016:18 Váibmogiella.</p> <p>Nannet oahpahusfálaldaga dainna ahte sámegeiela adno eanet fágain oahpahusgiellan. Movttiidahttit buot váhnemiid ahte diktet mánáid oahppat sámegeiela.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Láhčit giellalávgun čoagganeami ohppiide iešguđet skuvllain • Lágidit Giellasiiddain ovttas doaimmaid guktii mánu mat heivejit visot sámegeiela ohppiide buot ceikkiin. 	<p>Suohkanjodiheaddji bajásšaddan</p> <p>Rektor</p>	<p>Bušehta siskobealde.</p> <p>Doaimbaidjui: 100 000</p> <p>Ovddasvástádus 437.</p> <p>Giellasiida – doaimmadoarjja</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

7	<p>Báikkálaš kultuvra ja historjá</p> <p>Vuođđoskuvllas ovdánahttit báikkálaš kultuvrra ja historjá.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji bajásšaddan</p> <p>Rektor</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>
8	<p>Ovttasbargu Dálusvákki ja Oimmáivákki skuvllain</p> <p>Geahčadit ovttasbargo vejolašvuoda sámeielas nubbingiellan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fysalaš giellalávgunčoagganeamit • Atnit IT- teknologiija • 	<p>Suohkanjođiheaddji bajásšaddan</p> <p>Rektor</p> <p>Giellasiida</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>
9	<p>Fierpmádagat/Teamčoagganeamit – sámeieloahpaheaddjit</p> <p>Álggahišgoahtit fierpmádaga sámeiel oahpaheddjiide vuođđoskuvllas. Movttiidahttin dihte sámeiel oahpaheaddjit eanet ovttasbargui gaskkal Oimmáivákki ja Dálusvákki skuvllaid.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji bajásšaddan</p> <p>Rektor</p>	<p>Lønnsmidler: Manndalen og Olderdalen skoler.</p> <p>Eará golut: Ovddasvástádu 436. — guovttegielatvuoda doarjja vuođđu- bálvalusloasi</p>
10	<p>Fágabeaivvit</p> <p>Fágabeivviide galgá láchčojuvvot, sámeielas ja báikkálaš kultuvrras, nugo lávlun, musihkka, drámá, dáidda ja duodji.</p> <p>Fágabeivviid galgá maiddái fállat suohkana eará doaimmahaide, dego bajásšaddan ja dearvvašvuhta.</p>	<p>Doaimmahusjođiheaddji</p> <p>Kulturskuvla, bajásšaddan ja dearvvašvuhta</p> <p>Giellasiida</p>	<p>Bálkáruđat – ovttaskas doaimmahasas.</p> <p>Sisdoallu: 50 000</p> <p>Ovddasvástádu 435. – guovttegielatvuoda doarjja giellaovddidanoassi</p> <p>Ovddasvástádu 437. Giellasiida</p>
11	<p>Skuvlaastoáiggeortnet</p> <p>Bargat ahte čalmustahttit sámeielas ja kultuvrra ja láchit dili ahte sámeielas adno skuvlaastoáiggeortne.</p>	<p>Suohkanjođiheaddji bajásšaddan</p> <p>Rektor</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

12	Doarjja sámegiela oahpahussii vuodđoskuvllas Bargat dan nala ahte lasihit stáhta goluidbuhtadus vai gokčá Gáivuona duohta goluid sámegiel oahpahussii.	Sátnejodiheddji Suohkandirektevra Suohkanjodiheddji bajásšaddan	Bušehta siskkobealde.
13	Jorgalit KF-skoviid (iešhálddašančoavddus) KF-skovit maid suohkan atná galget maddái jorgaluvvon sámegillii. Áinnas ovttas eará giellahálddašanguovllu suohkaniiguin.	Suohkanjodiheddji dearvvašvuoda- fuolahus Giellakonsuleanta	Miiddusin oasis “Jorgaleapmi njuolggadusaid, almmuhusaid, skoviid”
14	Prošeavttat Prošeavttaid sáhtta ohcan fátmasta maddái guovttegielatdoarjja ovddidanoasi – 3-jagi doaimplána.	Suohkanjodiheddji bajásšaddan Rektor	Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuoda doarjja giellaovddidanoassi
15	Diehtjuohkin – joatkkaskuvllas sámegiela válljen Gáivuona suohkan bovde Davvi-Tromssa joatkkaskuvlla diehtjuohkkit joatkkaskuvllas sámegiellaválljema birra. Dáhkko ovdal go oahppit válljejit oahppofáldaga joatkkaskuvlla dásis.	Suohkanjodiheddji bajásšaddan Rektor	Bušehta siskkobealde.
16	Gáiddusoahpahus Geahčadit vejolašvuoda cegget gáiddusoahpahusguovddáža gosa virgádit sámegieloahpaheadjit.	Suohkanjodiheddji bajásšaddan Rektor	Bušehta siskkobealde.

4.6 Gáivuona kulturskuvla

Ulbmil: Gáivuona kulturskuvla

Sámeigiella ja kultuvra galgá lea oinnolaš oassi Gáivuona kulturskuvlla doaimmas ja bálvalusfálaldagain. Duodji galgá leat oassi fálaldagain kulturskuvllas.

Bargit kulturskuvllas galget bures dovdat sámegiela ja kultuvrra.

Kulturskuvlla doaimma viidodat lea iešguđetlágan fágasuorggit: visuála dáidda, musihkka ja drámá. Fálaldat lea organiserejuvnon skuvladoibmii ja muđui kultureallimii. Kulturskuvla lea bargan juo ollu jagiid fátmastit sámegiela ja kultuvrra sin doibmii. Ovdalaččas lea mávssolaš gaskkustanarena leamas “Dáidaga vahkku” mas dávjá leamaš guovddážiš báikkálaš dáiddár geas lea

sámi čanastat. Daid maŋemus jagiid lea kulturskuvla ovtasbargan Gáivuona suohkana eará ossodagaiguin, nu go Giellasiiddain, Gáivuona dearvvašvuodásiiddain. Sámeigiella ja kultuvra leamaš guovddážiš das.

Gáivuona kulturskuvllas leat bargit geain lea oassegelbbolašvuolta sámegielas. Sámeigiella gullu unnán kulturskuvlla doaimmain.

	Doaimbajut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	Plánabargu Sámeigiella ja kultuvra galgá leat lundolaš oassin kulturskuvlla doaimmas. Kulturskuvlla plánadagus ja fágaplánain galgá čalmmustahttit mo bargat, láchit ja čalmmustahttit sámegiela ja kultuvrra kulturskuvlla bálvalusfálaldagain.	Suohkanjođiheadji bajásšaddan Kulturskuvlarektor	Bušehta siskkobealde.
2	Duodji Duodji fágafálaldahkan galgá álggahuvvot ja leat oassin kulturskuvlla fálaldagain.	Suohkanjođiheadji bajásšaddan Kulturskuvlarektor	Bušehta siskkobealde.
3	Fágabeaivvit Fágabeivviide galgá láchčojuvvot, sámegielas ja báikkálaš kultuvrras, nugo lávlun, musihkka, drámá, dáidda ja duodji.	Doaimmahusjođihead djit kulturskuvla bajásšaddan ja dearvvašvuolta Giellasiida	Báلكáruđat – ovttaskas doaimmahusas. Sisdoallu: 50 000 Ovddasvástádus 435.

	Fágabeivviid galgá maiddáí fállat suohkana eará doaimmahaide, dego bajásšaddan ja dearvvašvuohta.		– guovttegielatvuođadoarjja giellaovddidanoassi Ovddasvástádus 437. Giellasiida doaimmadoarjja
4	Prošeavttat Prošeavttaid sáhtta ohcan fáttmasta maiddáí guovttegielatdoarjja ovddidanoasi – 3-jagi doaimmaplána.	Kulturskuvlarektor	Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuođadoarjja giellaovddidanoassi

4.7 Gáivuona girjerádju

Ulbmil: Gáivuona girjerádju

Sámegiella ja kultuvra galgá lea oinnolaš oassi Gáivuona girjeráju doaimmas ja bálvalusfálaldagain.

Bargit girjerádjosis galget bures dovdat sámegiela ja kultuvrra.

Gáivuona girjerádjobálvalusas leat golbma doaimmaha: Váldogirjerádjju Dálusvákki, lotnolasgirjerádjju Olmmáivákki ja girjerádjju- ja kulturbusse mii vuodjá Gáivuonas, Ráissas ja Ivgus.

Gáivuona girjerájus doaimmas leat mánga doaimmabiju main sámegiella ja kultuvra lea guovddážiis.

Doaimmabijut ruhtaduvvon guovttegielatvuođadoarjaga ovddidanoassin leat oasttit mediaijaid sámegillii, sámi áššiid birra, juohkit guovttegielat mánáidgirjji – maid dovdat “Ovlla girjjiin” ja golmmagielat máinnasmátki. Girje- ja kulturbusse adno luoikkahandoimii, muhto lea maiddáí gaskkustan arena sámegillii ja kultuvrii. Gáivuona girjerádjju lassin leat okto dahje ovttas earáiguin lágideamit mat čalmmustahttet sámegiela ja kultuvrra mánáide, nuoraide ja rávisolbmuide

Gáivuona girjerájus lea okta sámeielat bargi son lea maid girjebusse vuoddji. Ovtta bargis lea oassegelbbolašvuohta sámeielas.

	Doaibmabijut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	<p>Plánabargu</p> <p>Sámeigiella ja kultuvra galgá leat lunddolaš oassin Gáivuona girjeráju doaimmas. Girjerádjosa plánadagus galgá čalmmustahttit mo bargat, lámčit ja čalmmustahttit sámeigiela ja kultuvrra girjerádjosa bálvalusfálaldagain.</p>	<p>Suohkanjodiheddji biras, doaibma ja ovdánahttin Rektor</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>
2	<p>Prošeavttat</p> <p>Viggamuša joatkkit oastit mediaijaid sámeigillii ja sámi dili birra. Girjerájus ja kulturbusse lea guovddáš váikkuheaddjit gaskkustit sámeigiela ja kultuvrra, báikkálaččat Gáivuonas ja regiovnnas muđui.</p> <p>Prošeavttaid sáhtta ohcat guovttegielatdoarjja ovddidanoasi – 3-jagi doaibmaplána.</p>	<p>Girjerájusjodiheddji</p>	<p>Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuodádoarjja giellaovddidanoasi</p>

4.8 Astoáiggeklubba

Ulbmil: Astoáiggeklubba

Sámeigiella ja kultuvra galgá lea oinnolaš oassi astoáiggeklubba doaimmas.

Bargit astoáiggeklubbas galget bures dovdat sámeigiela ja kultuvrra.

Gáivuonas lea golbma astoáiggeklubba juhkon na Dálusvákis, Biertaváris ja Olmmáivákis. Astoáiggeklubbas lea fálaldagat mánáide (6-12 jagi) ja nuoraide (13 – 18 jagi), goabbatge klubbabeaivvit ja/dahje áiggit.

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	Doaibmabijut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	<p>Plánabargu</p> <p>Sámeigiella ja kultuvra galgá leat lunddolaš oassin astoáiggeklubba doaimmas. Astoáiggeklubba plánadagus galgá čalmmustahttit mo bargat, láchit ja čalmmustahttit sámeigiela ja kultuvrra astoáiggeklubba rámmaid siskkobealde.</p>	<p>Suohkanjodíheadji biras, doaibma ja ovdánahttin</p> <p>Kulturkonsuleanta</p> <p>Klubbajodíheadji</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>
2	<p>Ovttasbargu Giellasiiddain</p> <p>Bargojuvvo fátmastit Giellasiidda mánáide ja nuoraide astoáiggefálaldagaid astoáiggeklubba doibmii, nu go :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beavvečivgat • Sámeigiella filmmaid bokte 	<p>Suohkanjodíheadji biras, doaibma ja ovdánahttin</p> <p>Kulturkonsuleanta</p> <p>Klubbajodíheadji</p> <p>Giellasiida</p>	<p>Ovddasvástádus 437 Giellasiida – doaibmadoarjja</p> <p>Doaibmabidju: 200 000</p>
3	<p>Prošeavttat</p> <p>Prošeavttaid sáhtta ohcan fátmasta maddái guovttegielatdoarjja ovddidanoasi – 3-jagi doaibmaplána.</p>	<p>Klubbajodíheadji</p>	<p>Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuodadoarjja giellaovddidanoassi</p>

4.9 Gáivuona báhpa- ja searvegodekontuvra

Gáivuona báhpa- ja searvegodekontuvra

	Doaibmabijut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	<p>Sámi konfirmánttaleaira</p> <p>Gáivuona suohkan ávžžuha Gáivuona báhpa- ja searvegodekontuvrra fállat sámi konfirmánttaleaira Sámi girkorádi olis.</p>	<p>Giellakonsuleanta</p>	<p>Bušehta siskkobealde.</p>

4.10. Eará

Ovttasbargu

Dat lea mávssolaš ovdánahttit birrasiid ja arenaid gos lea lunddolaš sárđnut sámegiela. Oassi liikostuvvamis lea doarjut sámegiel geavaheami báikkálaš servviid ja joavkkuid lágidemiid oktavuodas.

Suohkan sáhtta doarjut doaibmabijuid báikkálaš servviid, joavkkuid ja ásahusaid olis:

1. Lassigoluide go doaibmabijut dahje lágideapmi galgá maiddái sámegillii.
2. Doaibmabijuide mat ovddidit suohkanis ipmárdusa ja sámegiel geavaheami.

Giellasiida galgá veahkin go báikkálaš searvvit ja joavkkut dárbbahit gielalaš veahki lágidemiid, šiltema oktavuodas jna (o. ášši 113/96).

Báikkálaš joavkkut, searvvit ja ásahusat leat buohkat mávssolaččat barggus oahpistit sámi kultuvrii. Sii čalmmustahttet regiovnas Gáivuona mearrasámi suohkanin.

	Doaibmabijut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
1	Ohcanvuodut ruđat – Prošeavttat Doarjut báikkálaš joavkkuid, servviid ja earáid geat atnet sámegiela doaimmain ja lágidemiin.	Sámi giela konsuleanta	100 000 Ovddasvástádus 435. – guovttegielatvuodadoarjja giellaovddidanoassi

Ovttasbargat Davvi-Tromssas eará suohkaniiguin

Bovdet eará Davvi-Tromssa suohkaniid kurssaide ja semináraide mat lágiduvvojit Gáivuona suohkan olis. Giellasiida fállá universitehta ja allaskuvladásis kurssaid ja fágafáttáid olles Davvi-Tromsii, muhtin kurssaid báikkálaččat (S. ášši 113/94).

	Doaibmabijut	Ovddasvástádus	Meroštallon golut
	Ovttasbargu eará Davvi-Tromssa suohkaniiguin Doarjut báikkálaš joavkkuid, servviid ja earáid geat atnet sámegiela doaimmain ja lágidemiin.	Lágideaddjit kurssain ja seminárain Gáivuona suohkana olis.	Bušehta siskobealde.

Mildosat:

Árvvoštallan Bajit guovttegielatvuodaplána 2018 – 2020

	Doaibmabijut	Status
1.	Vástidit suohkana nammahámiin – telefonguovddáš	Suohkana telefonguovddášis lea čadnon telefonvástideaddji mii vástida buohkaide geat ringejit telefonguovddáži, buot golmmain suohkannamain.
2.	Almmolaš ovddasteamit – suohkana ovddasteaddji atná suohkana nammahámi go iežas presentere.	li čađahuvvon.
3.	Bargonjuolggadusat Sámi álbmotbeaivvi ávvudeapmái Gáivuona suohkanis.	Sámi álbmotbeaivvi ávvudeapmái leat bargonjuolggadusat ráhkaduvvon (2018). Ávvudeapmi ásahuvvon Ráđđeviesus.
4.	Dulkon – unnimus oktii jagis dulkot suohkanstivrra ja sámepolitihkalaš lávdegotti čoahkkima. Dahje jus unnimus okta oasseváldi/guldaleaddji gáibidii dan. Almmuhuvvo go sáddejtit čoahkkindokumeanttaid.	Čađahuvvon. Miessemánu rájes suohkanstivrračoahkkimat dulkojuvvot interactio dulkonáppa bokte.
5.	Sátnejođiheaddji galgá sávvat maiddái sámegilli buresbohtima suohkanstivrračoahkkimii.	Čađahuvvo.
6.	Levgen sámi leavggain.	Muhtun muddui čađahuvvon. Gáivuonas lea mearriduvvon ahte suohkan vistit galget levget sámeleavggain: <ul style="list-style-type: none"> • guovvamánu 06.b • borgemánu 09.b ON internationála eamiálbmotbeaivvi • borgemánu 15. B (Sámi leavga dohkkehan beaivi 1986) • golggotmánu 09. b Norgga sámedikki vuodđudan beaivvi • Válgabeaivvi Sámedikki • Juohke 4. Jagi Sámedikki konstitueren (Stuoradikki)

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

		<p>Otne levget na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • guovvamánu 06.b • skábmamánu 29.b. Elsa Laula Renberg riegádanbeaivi
7.	Šilten suohkan visttiin	Eanáš suohkan visttit leat sámegillii ja dárogillii šiltejuvvon, earret Gáivunhálla.
8.	Báikenamat – báikkiid ja giliidnamat	<p>Báikenammašilttat (alit šilta) leat bidjon báikkiide Čienalluokta, Dážavággi, Dálusvággi, Biertavárri, Skárfvággi, Olmmáivággi ja Lávkgieddi. Ruollaluokta lea šiltejuvvon luoddačájehansilttain (fiskes šilta) davábealde ja lulábealde E6 luoddaearu.</p> <p>Šilten lea mearriduvvon vuosttažettiin dahkot doppe gos juo lea šiltejuvvon.</p>
9.	Gozihit Stáhta luoddabearráigeahču – gozihit šiltema	Čađahuvvo.
10.	Jorgalit jfr. Sámelága § 3-2 : Njuolggadusat, almmuhusat ja skovit.	Geahčadan neahttasiidduid ja váldonjuolggaduslašat leat dat guovttegielalaččat. Bistevaš teavsttat leat suohkana doaimmahusaid birra leat vuoruhuvvon. Vuolit siiddut (skovit, njuolggadusat, liigedieđut jna) eai leat vuoruhuvvon. Oasit leat guovttegielalaččat, muhto váilu systemáhtalaš geahčadeapmi guhte oasit eai leat jorgaluvvon báikkálaš hábmejuvvon skoviin ja njuolggadusain.
11.	<p>Jorgalit – Guovttegielatvuodaplána suohkanplána servvodoatoassi</p> <p>Eará plánat ja preassadieđáhusat – árvoštallá mielde.</p>	Čađahuvvon.
12.	Vástáduš sámegillii jfr. Sámelága §3-3	<p>Čálalaš oktavuodaid vástidit sámegillii.</p> <p>Njálmmálaš oktavuodat leat stuorat hástalus, go ollu ossodagain ii leat sámegeilat gelbbolašvuohta.</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

13.	Almmuheamit jfr. Sámelága § 3-2 Teaksta dárogillii – dárogielat áviissaide Teaksta sámegillii – sámegielat áviissaide ja báikkálaš áviisii.	Teaksta sámegillii: Ávvirii almmuhit sámegillii. Belohakkii almmuhit sámegillii maiddái Fremtid i Nord áviisii.
14.	Nuvttádingonortnet – sámegiel áviissa Ávvir	Čađahuvvo.
15.	Suohkana ruovttusiidu – teaksta sámegillii Jorgalan bargonjuolggadusat	Bargonjuolggadusat leat ráhkaduvvon 2018, ja ođastuvvon 2020. Bargonjuolggadusat jorgalit teavsttaid sámegilli suohkan ruovttusiiddus ja sosiála mediain lea dohkkehuvvon jođiheaddjjoavkkus ja sáddejuvvon suohkana doaimmahusaide ja suohkandirektevrii. Oktiivástidit dárogiel ja sámegiel neahttasiiddu lea stuora hástalus teavstta (bistevaš teavstta), mii dagaha ahte neahttasiiddus sáhtta leat goabbatlágan diehtu dárogillii ja sámegillii. neahttasiiddus. Joatkkat bargat vai siiddut šaddet ollislaččat guovttegielalaččat.
16.	Gelbbolašvuodálokten sámegielas: <ul style="list-style-type: none"> • Bidjat jahkejuvlii iešguđet ossodagain • Sámeigiella ja kultuvra fáddán ovttá čeahkkimis viiddiduvvon jođiheaddjjoavkkus • Sámeigiella ja kultuvra fáddán suohkana ossodagain • Jahkásaččat kursa/čeahkkin buot bargiide geain lea jođiheaddjiovddasvástádus sámi kultuvrras ja servvodatovdáneamis •	li čađahuvvon.
17.	<ul style="list-style-type: none"> • Permišuvdna báikkáin – suohkana bargiide.	Suohkana bargiin lea vejolaš ohcat báikkáin permišuvdna oassálastit iešguđetlágan giellakurssaide/oahpuide. Rievddada jagis jahkái galle ohcci ja guđe doaimmahusas/ossodagas barget. Permišuvdna juolluduvvo, muhto bargit sáhttet maid vásihit ahte ii juolluduvvo permišuvdna go ovttaskas doaimmahusa doaibma boahhtá ovdalii. Gielalaš čuovvleapmi maŋŋel kurssaid lea hástalus.

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

	<ul style="list-style-type: none"> Ráhkadit giellaplána bargiid čuovvoleami váste 	<p>Dat sáhtta dagahit gielalaš ovdáneapmi bisána dahje manná maŋos.</p> <p>li čađahuvvon.</p>
18.	<p>Dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusat:</p> <p>Ráhkadit plána mo olahit heivehuvvon ja dássásaš bálvalusfálaldaga sámeielat geavahedjjiide. Fátmmasta giela- ja báikkálaš kulturipmárdusa, rekrutteren strategijja ja mo ávkástallat dulkka/gáiddusdulkka.</p>	<p>Álggahan proševtta “Dearvvasvuoda- ja fuolahusbálvalusat sámi álbmogii”</p> <p>Ráhkadeamen ođđa dearvvašvuoda- ja fuolahusplána.</p>
19.	<p>Geatnegasvuotta sámástit go deaivvada dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusain. Diehtjuohkin, maiddái njálmmálaččat, go bálvalus álggahuvvo.</p>	<p>li čađahuvvon.</p>
20.	<p>Sámeielat áviissat ja eará lohkašat sámegeallii galget suohkana ásašusain gávdnot.</p>	<p>Čađahuvvo.</p>
21.	<p>Sámástit jeavddalaččat lágideamiin. Dárbbu mielde dulkot.</p>	<p>Buot lágideami mat dollojit Gáivuona suohkana olis eai čalmustahte sámegealla.</p>
22.	<p>Diehtjuohkin guovtte- ja mánggagielatvuoda birra galgá mánnábearrašiidda addot ovdal go mánná riegáda. Diehtjuohkin vuoigatvuoda birra ja vejolašvuoda ovdánahttit sámegealla mánáin.</p>	<p>Diehtjuohkin guovtte- ja mánggagielalášvuoda birra addet dearvvašvuodašuvnnas.</p>
23.	<p>Mánáidgárddit:</p> <p>Ráhkadit plána mo bargat, ovdánahttit ja gaskkustit sámegealla ja kultuvrra suohkana mánáidgárddiin. Plánas galget ulbmilat ja mo daid konkretiseret, giella- ja báikkálaš kulturgelbbolašvuotta bargiid ja jođiheddjiid gaskkas, strategijja rekruteret sámeielat bargiid.</p>	<p>Ráhkaduvvon “Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuođđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas - mas leat evttohusat strategijjai ja doaibmabijut, ovdáneapmi ja ekonomijja”.</p> <p>Plána lea mearriduvvon HOO áššis- 27/19: “Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuođđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas, mearriduvvo nu go evttohuvvon. HOO mearrida ahte plána sáddejuvvo gulaskuddamii ovdal go meannuduvvo suohkanstivrras čakčamánu 4. B 2019. Maŋjel loahpalaš mearrádusa háliida HOO ahte hálddahus ráhkada čađahan ágeplána dohkkehuvvon plánii. HOO bivdá ahte plána ovdánahtto guhkesáigge plánan dan oktavuodas go suohkana bajit guovttegielatvuodašuvnnas árvvoštallo 2020.</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

		<p>S.ášši 39/19, 04.09.2019: Ášši mañiduvvo. Ekonomalaš váikkuhusaid fertejit čielggaduvvot ovdal go plána mearriduvvo, ja ferte maiddái bijut vuoruheamit doaibmajuide.</p> <p>HOO ášši 19/20, čoahkin 28.05.2020: “Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas mearriduvvon nu go evttohuvvon. Giellaplána ođastuvvo jus lea dárbu go árvoštallan bargu sámegeiella Gáivuonas lea gárvvís.</p> <p>Organisašuvdna ii leat plána álggahan.</p>
24.	Láhčit dili nu ahte váhnemat geat háliidit govddit sámegeiel fálaldaga dárnu mánáidgárdeossodagain go dat mii otne fálojuvvo, ožžot dan fálaldaga.	li čadahuvvon.
25.	Bargat bajidit Riebangárđi sámegeielat mánáidgardeossodagas sámi mánáidgárdin.	Politiikalaččat mearriduvvon – S. ášši 27/19, čoahkimis 24.06.2019: Goržži mánáidgárđi šaddá sámi mánáidgárdin (...) Ráhkaduvvo gelbbolašvuodaplána dáhkidit ja rekrutteret bargiid geain lea sámegeiel ja kulturgelbbolašvuhta. Vai joksat mánáidgárdde rámmaplána ulbmiliid (...).
26.	Diehtujuohkin váhnemiidda ahte Gáivuonas lea vejolaš oažžut sámegeielat mánáidgárdefálaldaga. Almmuhuvvo dearvvašvuodastašuvnnas ja dan oktavuodas go vällje mánáidgárđi.	Diehtujuohkingihpa lea ráhkaduvvon 2018, bajásšaddan ovttasbargguin.
27.	Diehtujuohkin vuoigatvuhta sámegeielat oahpahussii vuodđoskuvllas galgá váhnemiidda addot go mánná lea mañemus jagi mánáidgárđdis , ja buori áiggis ovdal go álgiin čáliuvvo vuodđoskuvlii.	Diehtujuohkingihpa lea ráhkaduvvon 2018, bajásšaddan ovttasbargguin.
28.	Vuodđoskuvla: Ráhkadit plána mo bargat ovddidit sámegeiela ja kultuvrra gáivunskuvllain. Plánas galgá maiddái sisdoallat giella- ja báikkálaš kulturgelbbolašvuoda bargiid ja jođiheddjiid gaskkas ja strategiija mo rekrutteret sámegeielat bargiid.	Ráhkaduvvon “Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas - mas leat evttohusat strategiijai ja doaibmajijut, ovdáneapmi ja ekonomiija”. Plána lea mearriduvvon HOO áššis- 27/19: “Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas,

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

		<p>mearriduvvo nu go evttohuuvon. HOO mearrida ahte plána sáddejuvvo gulaskuddamii ovdal go meannuduvvo suohkanstivrras čakčamánu 4. B 2019. Maŋjel loahpalaš mearrádusa háliida HOO ahte hálddahus ráhkada čađahan áigeplána dohkkehuvvon plánii. HOO bivdá ahte plána ovdánahtto viidásit guhkesáigge plánan dan oktavuodas go suohkana bajit guovttegielatvuodaplána árvvoštallo 2020.</p> <p>S.ášši 39/19, 04.09.2019: Ášši maŋjiduvvo. Ekonomalaš váikkuhusaid fertejit čielggaduvvot ovdal go plána mearriduvvo, ja ferte maddái bijut vuoruheamit doaibmabijuide.</p> <p>HOO ášši 19/20, čoahkkin 28.05.2020: “Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas mearriduvvon nu go evttohuuvon. Giellaplána ođastuvvo jus lea dárbu go árvvoštallan bargu sámegeilla Gáivuonas lea gárvvís.</p> <p>Organisašuvdna ii leat plána álggahan.</p>
29.	Álggahit barggu cegget vuodđoskuvlii gievrras giellalávgunmodealla 2. giellaoahpahusa váras	li čađahuuvon.
30.	Váhnemat galget diehtit vuoigatvuodá sámegeil oahpahusa joatkkaskuvllas birra.	Diehtujuohkinčoahkkimis 10. luohkkáin muitala Davvi-Tromssa joatkkaskuvla dan birra.
31.	Sirdin mánáidgárddis – vuodđoskuvlii Ráhkadit plána dáhkidit buori sirdima gaskkal mánáidgárddi ja vuodđoskuvlla.	<p>Ráhkaduvvon “Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas - mas leat evttohusat strategiijai ja doaibmabijut, ovdáneapmi ja ekonomiiija”.</p> <p>Plána lea mearriduvvon HOO áššis- 27/19: “Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas, mearriduvvo nu go evttohuuvon. HOO mearrida ahte plána sáddejuvvo gulaskuddamii ovdal go meannuduvvo suohkanstivrras čakčamánu 4. B 2019. Maŋjel loahpalaš mearrádusa háliida HOO ahte hálddahus ráhkada čađahan áigeplána dohkkehuvvon plánii. HOO bivdá ahte plána ovdánahtto guhkesáigge plánan dan oktavuodas go suohkana bajit guovttegielatvuodaplána árvvoštallo 2020.</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

		<p>S.ášši 39/19, 04.09.2019: Ášši manjiduvvo. Ekonomalaš váikkuhusaid fertejit čielggaduvvot ovdal go plána mearriduvvo, ja ferte maddái bijut vuoruheamit doaibmabijuide.</p> <p>HOO ášši 19/20, čoahkkin 28.05.2020: "Sámi giellaplána mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlii ja sirdin daid gaskkas mearriduvvon nu go evttohuvvon. Giellaplána ođastuvvo jus lea dárbu go árvoštallan bargu sámegeiella Gáivuonas lea gárvvis.</p> <p>Organisašuvdna ii leat plána álggahan.</p>
32.	<p>Astoáiggeortnet</p> <p>Bargat čalmmustahttit sámegeiela ja kultuvrra ja láchčit nu ahte maddái astoáiggeortnegis sámegeiella adno.</p>	li čađahuvvon.
33.	<p>Kulturskuvla</p> <p>Ráhkadit doaibmabijuid mo čalmmustahttit sámegeiela ja kultuvrra kulturskuvlla bálvalusfálaldagain.</p>	<p>Kulturskuvla geahččala čalmmustahttit sámegeiela ja kultuvrra go lávlut sámi lávlagiid musihkkamánáidgárddis ja go barget sámi dáiddáriiguin visuála dáiddafágas. Lassin lea sis čanastat Giellasiidii teáhteroahpahusa ja eará lágidemiid oktavuodas, main giella lea mávssolaš oassi ovttasbarggus.</p>
34.	<p>Girjerádjju:</p> <p>Oastá sámegeiel mediaijaid ja main lea sámi sisdoallu.</p>	<p>Oastá sámegeiel mediaijaid ja main lea sámi sisdoallu. Goluid gokčá guovttegielatvuodadoarjja ovddidanoassi.</p>
35.	<p>Nuoraidklubbat:</p> <p>Bargat čalmmustahttit sámegeiela ja kultuvrra ja láchčit nu ahte maddái nuoraidklubbas sámegeiella adno.</p>	li čađahuvvon.
36.	<p>Eará:</p> <p>Sámegeiella galgá čalmmustuvvot buot suohkana lágidemiin.</p>	<p>Eanaš suohkana lágidemiin čalmmustuvvo sámegeiella nugo almmuhus, prográmma ja láidesteadji maddái sámegeilli.</p>
37.	<p>Doarjut báikkálaš joavkkuid ja servviid ahte atnet sámegeiela doaimmaid/lágidemiid oktavuodas.</p>	<p>Sierra juolludeapmi joavkkuide, servviide ja earáide maid sáhttet ochat čađahit doaimmaid ja maddái teavsttaid</p>

HELHETLIG PLAN FOR SAMISK SPRÅK OG KULTUR I KÅFJORD KOMMUNE
GÁIVUONA SUOHKANA SÁMEGIELA JA KULTUVRRA OLLISLAŠ PLÁNA

		jorgaleapmái. Muđui sáhhtá oažžut praktihkalaš giellaveahki, jorgaleapmái jnv.
38.	Davvi-Tromssa suohkaniid galgá bovdet oassálastit kurssaide ja semináraide suohkana olis.	<p>Kurssat ja seminárat almmuhuvvojit suohkana ruovttusiidduin, FB-siidduin ja áviissaid bokte. Nord-Troms kommunene inviteres ikke spesielt til kurs og seminarer i kommunal regi.</p> <p>Davvi-Tromssa suohkanat eai bovdejuvvo sierra kurssaide ja semináraide suohkana olis.</p>

[Evaluering av samisk språk i Kåfjord](#), Visjona as, 2020

[Brukerundersøkelser](#), Visjona as, 2020

[Sámegeiela árvoštallan Gáivuonas](#), Visjona as 2020

[Geavaheaddjiguorahallamat](#), Visjona as 2020